

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65 szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep után való napon.

II. év.

Budapest, 1898, kedd, január 11-én.

11. szám.

A királynő ébredése.

A szenzáció utolsó fejezete közeledik. Walsin-Esterházy ma állt a hadi törvényszék elé, nyíltan induló végtárgyaláson, mely a diszkrét „állami érdekű” kérdések pillanatában átváltozik zárttá annyiszor, ahányszor. Künn az utcán izgatottan lengetik a frigiai süveget, melyet száz év óta a legkülönbözőbb emberek és a legkülönbözőbb dolgok tisztelőre megemelték. Faure ur, másként I. Félix nincs napirenden: tán ismét Versaillesban pihen, mint a fejedelmi látogatások után tenni szokta? És álmodik la Franceról, a királynőről, aki minden nap festetlenül, ránczos arczzal, rozszant ébred, ha rávilágít az események hajnala. Micsoda *Lever de la Reine* ez?! . . .

Nemcsak a taburetjogu hercegnők, hanem az egész világ látja manapság, hogy ezt a rozszant királynőt mindennap újra kell felcizcomázni, újra átfesteni, aranyos fátyollal leborítani, hogy a dicsőségnek ne legyen mindjárt vége . . .

Az aranyos fátyolon egyszerre csak áttör a kétféjű szörnyeteg: Walsin-Esterházy. És szemközt van velünk a viselt királynő, Franciaország. Pillantsunk az idős szépség helyett először is a szörnyetegre.

Ha a száz és száz mértföldnyi meszesességben történt és egészen meg nem irt eseményekről ítéletet mondhatnánk, egyrészt ezeket mondhatnók:

— A Dreyfus-pör vádiratának közzé-

tétele újabb szem volt a rettenetességeknek abban a láncolatában, amelyekből az egész Dreyfus-ügyet összekovácsolták. A negyedfél hasábra terjedő aktában nincs semmi új dolog, legalább nem látni, hogy miért kellett ezt az írást annyira titkolni. De épp ez a rettenetes, mert eddig senkisé hitte egészen komolyan, hogy Dreyfust pusztán e közismeretű bizonyíték (a híres czédula) alapján ítélték el. A vádiratból már most látni, hogy a bizonyíték tényleg az írásszakértőknek véleménye volt csupán, az sem egyhangú, hanem csak szótöbbséggel hozott. Más tárgyi bizonyíték nincsen, ezért ül az Ördögsgiget füvetlen sziklái örökidőig, éltefogytaig egy ember. De van a vádirat közlése után is egy sötét pont: honnan került a czédula a bíróság kezébe?! Nem nehéz kitalálni ezt sem: a német követség kijelentette, hogy tőle ugyan közzétehetnek mindent, világos tehát, hogy a francia hadügyi kormány csak a maga érdekében titkolja a czédula eredetét és titkolja általában mindazt, amivel Dreyfus ártatlanságát napnál világosabban be lehetne bizonyítani! . . . Micsoda rettenetes volna is az, ha kisülne például a következő: A francia katonai kapacitások egy része már semmit sem titkolt el az orosz attaché elöl; ezt megtudta a francia kapacitások egy más része, mely nem ismerte el ilyen szorosnak a francia-orosz barátságot és ez a másik rész le akarta leplezni az első részt. Az első rész akkor aztán előrántotta Dreyfust, aki, ha valamit cselekedett is, *parancsra*

cselekedte! Nagy katonai Panama van itten, uraim! És ezt Franciaországnak kell egymagában elintéznie, II. Miklós czár, „Le Tsar Réparateur” nem segíthet a rozszant királyasszonyt felcizcomázni . . .

Ha ítéletet mondhatnánk, mondhatnók azonban másrészt ezeket:

— Egy csomó francia tábornok között lehetetlen, hogy legalább egy nem akadt volna, aki nemcsak antiszemizmusból, de még csak államérdekből sem, de a legnagyobb államérdekből sem követett volna el ily hallatlan gázságot. A francia tábornokok közül, e titok beavatottai közül, francia szokás szerint, mind egyik politizál is. Van, akit a szive Gambetta opportunistá utódai felé vonz; van, akit a Baudin ur szelidebb fajtáju szocialistái felé; van, akit a bonapartisták felé vonz szive. Monsieur le Grandnak, a nagy hadsereg nagy tambour-jának dobzóját még hallják némely kékattilás, feketezsínóros tábornokok fülei és a francia hadseregnek nem kizárólag minden kapacitása tartja szentírásnak azt, amit még első Miklós czár mondott Lamoriciére tábornoknak: „Ha elkövetkezik a német egység ideje, ez a mi közös ügyünk lesz, az önöké és az enyém.” Nem, annyi francia generális között bizonyosan akadt volna egy, aki már csak politikai érdekből sem panamizált volna. (A morálra nem lehet hivatkozni, mert ahhoz is igen nagy a távolság.) Lehet tehát, hogy Esterházy is bünös, bünös talán más ügyekben, mint Dreyfus, de Dreyfus ügyét legfőlebb

A Szent Mihály a jégben.

A kormányos nem valami jó kedvvel indult ennek az utnak, mert úgy vélte, hogy igen hideg már az idő és nemsokára érezkedni kezdenek lefelé a marosi jegek. Ezek rendszerint az első hiradók a folyó alvásáról. Legelőbb jönnek le a Marosból és a Tiszában usznak lassan. Utánuk már fagyok következnek, a jég egyre sürűbb, valahol aztán megakad, valamely kanyarulatnál vagy hidak között. De fölülről egyre csak több jön, odéig a társaihoz, összefagy velük s apránként ily módon beáll a víz. A halak alatta maradnak s igen nagyon futkároznak, hogy hol találhatnának a jégen egy kis ablakot, amely friss levegőt adna. A hajók pedig, amelyek ilyenkor utban vannak, befagynak a jég közé és még jó szerencse, ha a zajlásban parthoz tudnak állni.

Ettől félt leginkább Török Mihály uram, a kormányos, mikor fölküldték a nagy hajóval Vác alá, hogy ott kövel rakodjon s aztán térjen vissza. Mert az ország e tekintetben nem jól van berendezve. Arra fölfele kevés a buza, sok a kő, erre lefelé buza csak van, van rozs is, de mit ér, ha kő nincsen. Ennélfogva azt hozatni kell és nagy hajók járnak érte föl a Dunába és mire leérnek vele, olyan drága, hogy voltaképpen olcsóbb lenne turóslépénnyel rakni ki az utcákat. És jó őszi idő volt már, mikor a nagy hajóval megindult a kövekért Török Mihály s mondta is, hogy ha ebből a dologból baj nem lesz, hát az megint Isten különös kegyelme a Szent Mihály iránt. De

azért csak utra kelt legénységével egyetemben. A maga emberségéből lement Tételig, ott vasbikát fogtak a hajó elé, amely fölhúzta egészen a kőbányákhoz, hol aztán azonnal rakodni kezdtek a hajót.

Lassu munka az ilyesmi, mert a kő nagyon nehéz és Török Mihály látván az időnek egyre hidegebbre való fordulását, igen aggodalmasan pipázott. Am kell, hogy mindennek vége szakadjon egy időben s a kövel is megtelt végtére a hajó.

— Holnap indulhatunk, Mihály bátyám — mondta az első legény, bizonyos Kanizsai Ferencz, másnéven Rámás Ferencz, mert mindig rámás csizmákat viselt.

— Indulni indulhatunk — felelte Török Mihály — azonban, hogy haza érünk-e valamikor, azt én most áperthe megmondani nem tudom. Ugyanis kezdtek már jönni a jegek. Előbb csak a vágbeliek, az aprók, utóbb szelés nagy darabok, amik a Csallóköz pihent ágáiban teremnek meg vastagra. Biz úgy, hogy keresztet is vetettek valamennyien magukra, amidőn elköltözték a hajót a parttól s a Szent Mihály behaladva a Duna közepére, ott orrával lassan délnek fordult. Nem valami pihenős érezkedés volt ez, Török uram folyton a domentátumon állott, a kormányruddal a kezében, a legények pedig csákiyázták a jeget, ami a hajó oldalát verte. Ezzel is gyorsabban haladtak, bár Kiskovács Mihály legény egyszer akkorát taszított a jégen, hogy maga is ráesett a hajóból.

— Nézd a bolondot — mondta Török s

kötelet hajtott le Kiskovácsnak, amin visszamászott. — Nemhiába, hogy valóságos fia a mostani mostoha apjának, de tökéletlen is volt világeletében.

Mások megszólása, apjának, anyjának gyanuval való terhelése nem szép dolog pedig sohasem és különösen nem ajánlatos annak, aki hajójával jég között vizen járván, sorát nem maga intézi. Mint példa mutatja. Ezen egész napon meg volt lefelé való mentében a hajó, de estére kelve baj történt. Megtörtént Török Mihály urammal is, amit eddig nem tapasztalt, hogy tönkre vitte a hajót. Hogy esett, mint esett, ki tudná megmondani. Ismerte pedig a Duna fenekét is, akár a tenyerét, mivel vagy negyven-éve jár-kél már a medrek fölött. Azonban egyszer esik az meg, ami még eddig nem volt s ez valóság, hogy a nehéz hajó rászaladt a porondra s a dereka akkorát nyögött, hogy mindenek megrendültek. És e nagy ijedségben, mikor a nyelvüket elfeledték használni az emberek, a hajó lassan forogni kezdett s alig telt bele vagy három minutum, a Szent Mihály már megint orrával állott fölfele. Ilyen hatalmai vannak a vizeknek.

És így szemközt állván a jégáradatnak az öreg fahajó, megkezdte a maga szomoruhaldoklását. Jöttek a csudálatos nagy táblajegek és vágták az oldalát. A fekete festéket hamar leszedték róla és ki merné így látatlanban hinni, emberek, hogy kövel terhelt ekkora hajót féloldalra fordít valamely jégdarab, ha jól az oromzat alá tud furakodni. Pedig bárki bármit beszéljen, úgy van ez,

csak egy nyugateurópai „bulgarien atrocitá"-nek lehet nézni. Négy-öt évi várfogság elég lett volna a deportálás borzalmas büntetése helyett. Kétségtelen természetesen, hogy ezért magáért is érdemes volt európai mozgalmat indítani...

Igy a képzelhető vélemények, amelyeknek vitájában (legalább forma szerint) dönteni fognak holnap, holnapután vagy később e héten Franciaországban. Addig nem szólhatunk nyugtáról a napnak, szólhatunk csak az esetről, más minőségében. Tehát ez az eset is hajnal, mely megvilágítja a királyasszony ébredését. A főpanama napja, a fiókpanama napja, Kronstadt Montjarret napja és egyéb napok után a Walsin-Esterházy napja is bemutatja a királyasszonyt, La France-t, a rozszantat, a hiut, az erkölcsstent. Ma reggel óta teljes a világosság. A boulevardokon tizezrével van a nép, az igazi franczia republikánus tömeg, mely a kövér burzsoák szokása szerint, szégyenli jeseit. Nem akar tudni arról, hogy ősapái jobinusok voltak. Nem akar erről tudni, most már arisztokrata és pápai. És hiu is, fel, hogy elrontja a pozícióját a nemzetközi szalónban, hol Miklós czárnak hajlonganak az udvarképes nemzetek. La France vnnélfogva erősen kendőzi magát. A feleséges nép megveszi a röpiratokat és riált, hazafiaskodik, heveskedik, hogy csak rovinisztának lássék. De La France hiába kendőzi magát, La France-t megvilágítja a nap; a királyasszony utálatos. La France utálatos, benn van már az utálatosság politikájában, társadalmában, irodalmában, művészetében. S ha most ki-sül, hogy Dreyfust ártatlanul ítéltek el, La France még förtelmesebb lesz. És ha Dreyfus nem is ártatlan, az is Franciaország förtelme mellett bizonyít. Mert Európa meggyanusította Franciaországot és egy modern társadalmat, egy modern államot így meggyanusítani lehetetlen, ha az az állam, ha az a társadalom félig-meddig tisztességes.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órakor ülése van.

Országgyűlés. A képviselőház ma folytatta a munkásjavaslat részletes tárgyalását s elég gyors tempóban tudott előbbre haladni. Sima Ferencz ugyan ma is sok szót szaporított, de azért nem nehezedett a tárgyalás menetére és így a mai napon harmincznál több szakaszt sikerült letárgyalni. Pedig nem lehetne azt mondani, hogy a tisztelt Ház mindenáron és gözerével törtet át a sok paragrafuson. Aki csak valamelyest ért a munkásviszonyokhoz, a legnagyobb buzgósággal iparkodik a javaslat rendelkezéseiben javítani és Darányi Ignác földmívelési miniszter egyetlen módosítás elől sem zárkózik el, ha azt az igazság vagy csak a méltányosság is indikálja. Ma is egész sor módosításhoz járult, amelyeket Kristóffy József, Végh Artur, báró Harkányi János, Makfalvai Géza, Visontai Soma és mások hoztak javaslathoz. S a miniszternek ez az előzékenysége tette, hogy az a buzgó csoport, mely a munkásjavaslat részleteinek minden irányban való tökéletesítésén fáradozik, az alapos megvitatás dacára is gyorsan halad a munkában. A tanácskozás mai második napján a képviselőház már ötvenhét szakasszal véggezhetett és körülbelül biztosra vehető, hogy a holnap üléseben a még hátralevő szakaszokat is elintézi. S akkor az országgyűlésnek ezt az ülészakát talán már ezen a héten be lehet rekeszteni.

Arról a kis incidensről, mely a mai ülés nyugodt tanácskozását pillanatokra megzavarta, a Rohonczy-esetről, lapunk más helyén emlékezünk meg.

A provizórium a főrendiházban. A főrendiház pénzügyi bizottsága nem január 13-án, hanem már 12-én, szerdán délelőtt 11 órakor tart ülést, amelynek napirendjén lesz „a vám- és bankügyek, valamint az ezekkel összefüggő némely kérdések ideiglenes szabályozásáról” szóló törvényjavaslat bizottsági tárgyalása.

A szélsőbal válsága. Nyílt titok, hogy a mikor az ugronisták táborában teljessé vált a fejtelenség, a Kossuth-párt is alig tudja lepelni belső válságát. Az utolsó parlamenti harczok darabokra szakították a pártot és csak a politikai szemérem takartatja még a párt tagjaival a nagy szakadást. De a kit érdekel, ugys tudja, hogy a Justh hívei

hadi lábón állanak azokkal a békésebb elemekkel, amelyek legutóbb a lezserelést sürgették. Beszélük, hogy az elégtelenségek komolyan foglalkoztak a vezérükől cserben hagyott ugronistákhoz való csatlakozás gondolatával. Most azonban, úgy tetszik, hogy felhagytak ezzel a gondolattal. Inkább benn a pártban akarnak érvényesülni s első sorban a pártklub tisztujtása alkalmával fognak akcióba lépni, amikor, értesülésünk szerint, Komjáthy Béla ellen Tóth Jánost kandidálják a párt alelnöki állására.

A második ülészak. A képviselőház első ülészakát, értesülésünk szerint, a jövő hét hétfőjén zárják be és az új ülészakát kedden nyitják meg. A ház megalakulása után következő pénteken, tehát e hónap 21-én kezdik meg az ujonczozási törvényjavaslat tárgyalását.

A pénzügyigazgatóságok munkahalmaza. A pénzügyminiszter arra való tekintettel, hogy a pénzügyigazgatóságok ügyforgalma évről-évre növekszik és az adózó közönség beadványait és panaszait a pénzügyigazgatóság közegei a legnagyobb igyekezet mellett se képesek kellő időben elintézni, elhatározta, hogy már ebben az évben a munka arányához mérten, feleméli a pénzügyigazgatóságok tisztviselőinek a létszámát. Az eddigi számtanácsosok létszámát négy állással, a pénzügyi titkárok létszámát hárommal, a pénzügyi segédtitkárokat négygyel, a pénzügyi fogalmazókat hárommal, az írodatisztekét tizenötrel emeli fel a miniszter.

A költségvetési jelentés. A képviselőház pénzügyi bizottsága Tisza Kálmán elnöke alatt ma ülést tartott, amelyen a kormány részéről báró Bánffy Dezso miniszterelnök, Lukács László, báró Fejérváry Géza, Erdély Sándor és Darányi Ignác miniszterek voltak jelen. Hegedüs Sándor előterjesztette a képviselőháznak benyújtandó általános költségvetési jelentés tervezetét, melyet a bizottság Pulszky Ágost, Madékovics Sándor, Farhaky István és Tisza Kálmán elnök felszólalásai és Lukács, Darányi és Erdély miniszterek felvilágosításai után, a Tisza Kálmán által indítványozott néhány megtoldással, érdemleges módosítás nélkül elfogadott. A jelentés hitelesítése céljából a bizottság csütörtökön, déli 12 órakor meg egy ülést tart.

Wlassics válasza. A képviselőház holnap üléseben Wlassics Gyula kultuszminiszter válaszolni fog két interpellációra. Az egyiket Madarász

Kanizsai Ferencz eléggé pötyke legény a ráadás csizmákban, de ezuttal reszketett és ugyan sűrűn hányta magára a keresztet. Ellenben Török Mihály szomorúan pipált és egyre csak azt mondta:

— Varnyut főztem az egész éjszaka álmomba, tudtam, hogy ilyesmi történik.

És hordatta elő a deszkákat, letépette a földszetről mind, amit csak lehetett s lekasztotta kötélen a hajó oldalára. De mit ért mindez? Semmit, valóságosan semmit. Jött ám a jég, kegyetlen és beszédes volt, úgy harsozott, mintha az ítélet napján ciztoráznának az angyalok. A budai telepről segítségére jöttek vasbikák, hogy majd elhúzzák a tőthelyről a Szent Mihályt, de szégyenszemre vonultak vissza, mert behorpadt az oldaluk. Vágta a jég, vágta, egyre vágta, alig volt már fa a hajó orrán, úgy leszédte és dőlt, egyre jobban dől: a hajó. Török Mihály kivette a szájából a pipát és azt mondta a legénységnek:

— Ugy nézöm, belefordulunk...

Azt mondta erre Kalapis János legény: — Biz én nem fordulok, mert nem vagyok bolond. Itt hagyom a hajót, aztán forduljon, amerre tetszik.

Török idegrül nézett rá.

— A hajót? — kérdezte. — A hajót hagyod itt?

— A hajót hát. Hát mi a menküt? — szavalt tovább keményen Kalapis (mert az eszta veszedelmek tökéletesen elrontják a fegyelmet). Csak nem fagyok a jég közé a Szent Mihály kedviért?

Azt lehetett volna hinni, hogy Török Mihály e szavakra elharapja a pipacsutorát, de nem harapta el (mivelhogy csak az az egy volt neki). Inkább ehelyett csak azt mondta:

— Hát ugyan, hogy möntök ki a partra?

Ez bizony kérdés. Akármelyik pontját nézték is a viznek, jó távolosan feküdt. Ebben az istenitéletben tökéletes bolond, aki csolnakra száll, mert úgy bekapja a jég, mint a harcsa az apró keszeget. Bár hiszen rég elcsapta a csolnakot a hajó faráról a zajlás. Hanem itt arról van szó, hogy ki kell dobni a körtét a partra. A parton ugyanis voltak emberek, mert az ilyen szerencsétlenség nem hagyja soha megindulás nélkül a parti embert. Most nincs más mód, mint a körtét kell kihajítani vékony zsinegen s ezen által majd kihúzzák a vastag kötelet. Azon után aki végig kapaszkodik, bizonyosan kiér. Ebben a körtében bizakodtak most a legények és azt mondta Kisturus Gergely (a híres verkedő):

— Majd kihajítom én!

Más azonban a körte télen és más nyáron. A körte voltaképpen ugyanaz a fakolancz minden időben, de nem egyajta s zsineg, ami utána húzódik. Téli időben megfagy s nehezen halad az eldobott körte nyomában. Így járt Gergely is, mert dohta ugyan a körtét, de hiába dohta. Felére se közelítette a partot a kölöncz, hanem lebukott a jégek közé. Szégyenszemre kellett azt visszahuzgálni.

— Majd én — próbálta a Kiskovács Mihály. — Jaj, de hiszen minek is próbálja az

ilyesmit a tökéletlen ember. Teljes hiábavalóság az. Most már Kanizsai Ferencz fogta fel a körtét és próbavetést téve előbb, nagy suhogtatással eresztette ki a kezéből.

Odakint a parton várták az emberek, nyujtották is utána mindkét kezüket, hanem hiába nyujtották. Nem ért ki. A hajósok a hajócsárda előtt állván, összenéztek. Török a félrebillent hombár tetején állott és pipázott. (Azon emberek közül való ő, akik meghalnak azonnal, mihelyest nem jól esik a dohány.) Végig méltatta tekintetével az embereket s ugy lehet, szíve valamely rejtékében fölöldődött a jóindulat.

— Hát — így adta föl a szót — hát csakugyan itt hagyjátok a hajót?

Kanizsai Ferencz nem szólt erre semmit, csak ahogy tilt a gugora-oszlopon, azt rugdalta a csizmája sarkával. Kiskovács Mihály sem szólt, ellenben Kalapis mentegetőzve rántotta fel a vállait.

— Otthunra vagyok tartozandó az életömmel — mormogta — neveletlen kis árvám...

Jakab Pál, aki olyan inasforma volt a hajón, elfakadt sirva. Én uram, és én teremtom, miért ne fakadna sirva az ilyesmin a gyermek?

— Adjátok hát ide azt a körtét — mondta Török — és levetette magáról a felső kabátot, le az alsót. Fölglyürte a karján az inget az öreges ember és meglöbálta a körtét. De megint abban hagyta. Egy darab fát letett támasztéknak az első lábához. Annak jól neki

József intézte hozzá azoknak a fiúeitankönyveknek dolgában, amelyek a legalkotmány ellenesebb módon tárgyalják Magyarország történetét és geografiáját. A másik interpelláció a *Rátkay* László volt és a magyar ajku görög katolikus püspökségre vonatkozik. A miniszter már a mai ülésben jelezte, hogy a két interpellációra holnap érdemlegesen válaszol.

A reprezentanza felfüggesztése.

Fiume, január 10.

Fiume képviselőtestülete ma podesztává tulnyomó többséggel ismét dr. *Mayländer* Mihályt választotta meg. Mivel azonban az újra megválasztott polgármester kijelentette, hogy azokra a törvényekre, amelyeket a reprezentanza megkérdése nélkül hoztak, föl nem esküdhetik, dr. *Gaál* Tibor kormányzóhelyettes a képviselőtestületet felfüggesztette.

A nevezetes gyűlésről a következő részletes tudósítás számol be:

Az elnöki szöket Cante korelnök betegeskedése miatt *Domini* Vincze foglalta el. Háromtagú bizottságot küldött ki a kormányzóhelyettes meghívására. Gróf *Szapáry* László kormányzó ugyanis tegnap este elutazott azzal az ígérettel, hogy holnap reggelre visszatér s ezért a mai ülésen még dr. *Gaál* Tibor kormányzóhelyettesnek kellett elnökölni.

A diszmagyarban belépő kormányzóhelyettes a városi képviselők felállással fogadták. *Gaál* elfogalván az elnöki széket, abbéli örömeinek adott kifejezést, hogy módjában van mint kormányzóhelyettes a réprezentanzát üdvözölni.

Mielőtt az új képviselők felesküdték volna, *Walluschnig* hirtelen felállt és beszédet mondott. Azért gyűltünk egybe — így kezdte — hogy esküt tegyünk, hűséget esküdünk a királynak és statutumainknak. Ezt azonban csak úgy tehetjük, ha autonómiánk sértetlenségét megőrizzük; mert mit mondana a nép, mely bennünket megválasztott, ha jogait konfiskálni engednék. Fiume külön teste a magyar koronának s így a magyar kormányznak nincs joga a reprezentanza megkérdése nélkül törvényeket behozni. A közigazgatási bizottság tagjait ennél fogva nem választják meg. Az egész konfliktust csak báró *Bánffy* idegessége okozta; Deák Ferencz óta csakis ő merészkedett Fiume autonómiáját összetiporni.

A karzat *Walluschnig* beszéde alatt ismét hangos kifejezést adott tetszésének. *Gaál*

Tibor kormányzóhelyettes hidegen, nyugodtan hallgatta *Walluschnig* kitérését és egyszerűen az eskütelételét rendelte el. Az ujonnan megválasztott képviselők mind az elnöki emelvény elé sereglettek, a jegyző felolvasta az esküformulát, a képviselők felemelt jobbal utána mondták az esküt s ezután sorban kezét nyújtották *Gaál* kormányzóhelyettesnek.

Ezután következett a podesztaválasztás, A tilkos szavazás megtörténvén, kitünt, hogy *Mayländer* 43 szavazattal ismét megválasztották. Három szavazat dr. *Vió* Antalra esett, nyolcz szavazólapot üresen adtak be. Midőn a kormányzóhelyettes *Mayländer* megválasztását tudatta, a képviselők és a karzat frenetikus tapsba és evvivába törtek ki.

Erre a kormányzóhelyettes felszólította *Mayländer*t, nyilatkozzék, hogy e tisztas állást elfogadja-e? *Mayländer* mély csend közepette kijelentette, hogy örömmel elfogadja, de az új törvényeknek semmi esetre sem eskühetnek engedelmisséget, mert e törvények iránt nem kérdezték meg a reprezentanzát. (*Frenetikus* taps.)

A kormányzóhelyettes erre így válaszolt: — Minthogy nem vagyok felhatalmazva ily feltételes kijelentés elfogadására, további felsőbb intézkedésig felfüggesztem a reprezentanzát.

Dr. *Gaál* most felemelkedik; *Walluschnig* pedig odakiáltott:

— Hát a két alelnök választása?

Gaál szárazon visszafelelt:

— Azt majd csak azután.

S ezzel elhagyta a termet.

Itt megemlítjük, hogy gróf *Szapáry* László fiúmei kormányzó ma délelőtt hosszabban tanácskozott a képviselőházban báró *Bánffy* Dezső kormányelnökkel. A megállapodás az, hogy Fiumében nem lesz ünnepélyes beiktatás.

KÜLFÖLD.

Az osztrák tartománygyűlésekből. A cseh, morva, sziléziai és galiczai tartománygyűlésekben folyt ma a tanácskozás.

Prágában a tartománygyűléshez vezető utakat rendőrség tartotta szabadon. Benn a gyűlésteremben a hangulat elég nyugodt volt. Csak *Irot* nem engedték beszélni. A nagybirtokos kuria elnöke, *Bouquoy* azt indítványozta, hogy a kuriák és az egész Ház válaszszernek huszonnégytagú bizottságot, amely terjesztszen be javaslatot

kat, hogyan lehetne mindkét néptörzs egyetértésével az ország nyelvi viszonyait szabályozni. *Schlesinger* képviselő pedig azt javasolta, hogy a nyelvrendeleteket töröljék el. Interpellációkat nyújtottak be az augusztusban Brűx városában történt és a csehek ellen intézett támadások, valamint a prágai zavargások miatt.

A cseh klub kiáltványt bocsátott ki, amelyben nyugalomra inti a népet és hangsúlyozza, hogy zavargásokkal csak a cseh nép ellenségeinek tennének szolgálatot.

A morva tartománygyűlésben elhatározták, hogy a pápát 60 éves papi jubileuma alkalmából feliratilag üdvözlék. Indítványt adtak be, hogy a robot megszüntetésének félszázados évfordulóját ünnepeljék meg.

A lengyel tartománygyűlésben Weigel azt indítványozta, hogy a tartománygyűlési választási rendet változtassák meg, úgy, hogy általános kuriát létesítsenek, a városok képviselőit szaporítsák és az összes kuriákban rendeljék el a közvetlen választási jogot. *Badeni* gróf volt kormányelnöknek az egész ülészakra szabadságot adtak.

Végül megemlítjük, hogy mind a négy tartománygyűlésben (mert a sziléziai tartománygyűlés is ülésezett jelentéktelen tárgysorozattal) a kormány részéről javaslatot terjesztettek elő a személyes jövedelmi adónak és a hivatalnokadónak a tartományi pótdától való fölmentése tárgyában és hogy úgy a cseh, mint a sziléziai tartománygyűlésben az őrleli engedély megszüntetését indítványozták.

Esterházy a haditörvényszék előtt.

Általános nagy érdeklődés mellett kezdték meg ma a gróf *Walsin-Esterházy*-ügy tárgyalását. A katonai törvényszék elsőemeleti termé a zsufolásig megtelt közönséggel, mely többnyire katonatisztekből, képviselőkből és újságírókból áll. Hogy pedig tanui lehetnek annak a világra szóló szenzációnak, amely a tárgyalóterem falai között most lejátszódik, azt ugyszólván kizárólag a sajtó erélyes magatartásának köszönhetik. A jog és igazság védői és őszinte barátai mindaddig küzdöttek a tárgyalás nyilvánossága érdekében, amíg kitűzött czélt el nem érték. Az illetékes faktorok végre is belátták, hogy a titokzatossággal csak a botrányokat fokozhatják és ezekre újabb anyagot szolgáltatnak.

Igy szűrődött be némi világosság ebbe a titokzatos ügybe, amelynek egyes részleteit jó-

lehetett feszülni. Most karikában kezdett suhogni a körte, szinte sivitott utána a fagyos zsinog, azután kivágta hosszan, egyenest és minden morajló jegék fölött átrepülve, kiesett a partra, koppant is a fagyon.

— No — mondta az embőr — aki akar, az möhet.

A parti népek elkapták azonnal és vonták át a zsinogon az alattságot. Kikötötték czövekhez és most már valóban mehetett, aki akart. Olyan sűrűn járt a jég, hogy lépni lehetett rajta, ha pedig megbillent valamely tábla, haladt az ember a kötélén a karjaival. Mert nem csak a lábalkal lehet előre jutni. Elsőbb a *Kiskovács* Mihály indult utnak s hogy szerencsével járt, *Kalapis* próbálkozott. Harmadiknak *Jakab Pált* eresztették, neki azonban jó erős madzaggal a derekát körülkötötték *Török* Mihály, hogy azon esetben, ha jég is, kötél is elhagyná, segedelem nélkül ne maradjon. Utolsónak pedig az első legény, ama bizonyos nevezetű *Kanizsay* Ferencz maradt.

— Te még ne mőnj — szólt neki *Török* — mert majd levelet viszöl a partra, hogy póstár add.

Meg is irta a hajócsárdában fehér papíron az ő betűivel. Ismeretes betük ezek nagyon, mert *Török* Mihály nem szereti a czifraságot s ez okból a gö betűnek rend szerint elfelejt larkat csinálni. Így irta, amint itt van; ha valaki kételkednék benne, tanu vagyok rá, mert láttam (legfőljebb a névben lehet különbség): Tisztölt gazda uram!

Gyűvetben a porondot értük és az

jég oldalba kapott és borzasztó hasigatja a deszkákat a hajóru. Már itt járt a *Sirály* és az *Vin Gőzösök*, hogy kivontassanak, de ők se tőhetek semmit a jégségben. *Vasbádogokat* hagytak itt, hogy az jég ne szakgassa annyira a *Szent* Mihályt, de hijába, mert az jég mindent elsodor. Ugy nézze a sorsot, gazda ur, hogy alighanem utóljára látta a *Szent* Mihályt. Engöm is. A levelet viszi a partra *Kanizsaji* Ferencz.

Török Mihály.

Most tépte le az első kormánt az jég.

Kijött a kis házból *Török* a levéllel és odaadta azt *Kanizsaj* Ferencznek.

— Ezt — mondta — mihelyest falut érsz, föladd.

Kanizsaj Ferencz rá nézett *Török* Mihályra. — Hát kend — kérdezte — *Mihály* bátyám? kend nem gyün?

A kormányos, aki sarogján fölment a domentátumra szótalan, onnan aztán kérdést adott föl *Ferencznek*:

— En? szólt rekedten. — En? Innen?

Roppant megint a hajó dereka, mert valami nagy darab jég furakodott alá. *Kanizsaj* sietve kapott a kötélhez, ment a többi után. *Török* lenézett a jeges vízre, ki a parti ködbe s magára maradván a félredült dombárral, önmagának tette föl a kérdést:

— En? Innen?

Akárki akármit beszél, vannak csodák. Bizonyára úgy történhetett, hogy az égheli szent *Mihály* nem hagyta itt a fából való *Szent*

Mihályt, daczára, hogy a *Mária*-kép méceséből kidőlt az olaj, mikor félrebillent a hajó. Még azon az éjszakán jött a hajónak neki egy iszonyatos tábla jég, azon nyilvánvaló szándékkal, hogy tökéletesen fölbillenti. De *Mihály* arkangyal övta a hajót, mert nem borította föl a tábla, hanem csak meglökte olyformán, hogy leszaladt a porondról. *Mihály* aludt már egy subán a csárdában, mikor ez történt, de azonnal észhez kapott, fölugrott, kiszaladt és látta, hogy a *Szent* *Mihály* a ködben lassan az orrával ismét délnek fordul.

— Dicsőség, dicsőség! — mondta, azaz hogy gondolta inkább, mert nem volt kinek mondani szavat a kietlenségben s a kormányhoz állván, megtömté azonnal a pipáját. Azon-tul aztán haladt, egymaga ur a vizeken az elevenre vált hajóban. S történt, hogy haza is ért, mert az idő megenyhült s a jég úgy elvezett a vízről észrevétlen, mint az apró kácsák tollából a sárga szín. Tételtől fölfelé megint csak a *vasbika* huzta, fölérvén, kikötött *Mihály*, orral a víz ellen, mint szokás. Amint eközben foglalatoskodna és rendelkeznék, utközben fölkapott értellen legényeivel, azt kérdi tőle a partról a sógora, *Baráczius* Illés (kormányos az Isten velünk, ki ellenünkön):

— No, möggyütt kend?

— Mőg.

— Soká oda volt kend.

— Az ám — mondja a hős — sok volt a népekben az ijedtség...

Tömörkény István.

Formán csak sejteni lehetett, a dolgok érdemébe behatolni, az elágazó bonyodalmas számlakat tisztán látni azonban lehetetlen volt.

Más kérdés, hogy kiderül-e Dreyfus ártatlansága.

Most még csak a tárgyalás elején vagyunk és eddig csupán az Esterházy vallomása ismeretes. Ebből pedig kiköszödni nem igen lehet. Ez a vallomás titokzatos, amint maga az egész ügy. Csak egy dolog határozott: az Esterházy tagadása. Mert az őrnagy konokul tagad mindent, ami a borderaura vonatkozik, ellenben sokat beszél a fátyolos hölgyről, akinek a kiletét nem tudja, vagy nem akarja elárulni.

Holnap kerül sor a tanúk kihallgatására s ekkor tisztább képet nyerünk majd az ügy állásáról, ha ugyan a tárgyalás továbbra is nyílt ajtók mellett folytatódik.

A mai eseményekről szóló távirati tudósításainkat itt adjuk:

Dreyfus fogsága.

Aki csak tudomást szerzett a Dreyfus szenzációs ügyéről, — s a művelt világreszekben ki nem értesült volna róla — mindenkit az érdekel kíválóképpen, hogy vajjon tud-e valamit Dreyfus az ügyben megindított újabb vizsgálatokról. Egy magasabb rangú tisztviselő a napokban ott járt az Ördög-szigeten és erre a kérdésre azzal felel, hogy Dreyfusnak *halavány sejtelmé sincs ügyének mai állásáról*. Dreyfus fogságában senkivel sem érintkezik és nem is érintkezhetik. Börtöne ott van az Ördög-szigeten levő Concordia-téren, amelynek közepén egy obeliszk jelzi Dreyfus fogságát, amelyet 70 négyszögmeternyi területen magas rácsok vesznek körül. Egy fal választja el két részre a sátor-szerű börtönt, amelynek hátsó részében van a fogoly czellája, míg elől mindig három ór ügyel fel, a kik felváltva éjjel-nappal a kulcslyukon keresztül figyelik meg Dreyfust.

Ezenkívül a főajtónál is őrség van, csupa kiszolgált, edzett katonákból, amely mindent figyelemmel kísér, még a tengert is. A kormányzó rendelte utasítja őket, hogy a fogolyinak esetleges szökési kísérletét minden eszközzel meg kell hiúsítani, ami persze azt jelenti, hogy fel vannak jogosítva ebben az esetben Dreyfust agyonlőni. A fogolylyal csupán szolgálati ügyekben szabad érintkezniök, egyébként szót sem szabad váltani vele, Dreyfusónak a férjéhez írt leveleit a kormányzó felbontja és csak abban az esetben kézbesíti, ha az egész világot feszültségben tartó eseményről még czélzás sincs a levélben. Ujságot és folyóiratokat Dreyfus természetesen az újabb időkben nem olvashat, ellenben tudományos könyveket és régi folyóiratokat adnak neki. Mindinkább növekedő apathia-jára vall, hogy a könyvek iránt nagyon kevésbé érdeklődik.

Némaságra van itélve és valósággal állati életet él, mint a ketreczben vergődő vad s emellett a folytonos szivarozás még inkább elkábítja. Csak a látogatás havonként ötszáz frankot kap, de ezt nem adják át neki, hanem bonnok útján szereznek neki főként bort, konzervet és szivarokat. A külsejére Dreyfus nem ad semmit és teljesen elhanyagolt állapotban jelent meg látogatói előtt is. Semmi sem emlékeztet többé az egykori elegáns vezérkari tisztre.

A hamisítványok.

A „Rappel“ és a „Les Droits de l'Homme“ — mint már megirtuk — egyes részleteket közölnek a Dreyfus-okmányok hamisítványiból. A Rappel bővebben foglalkozik azzal az állítólagos levélváltással, amely Dreyfus és Vilmos császár között történt volna. Ezeknek a leveleknek az írása teljesen egyforma a bordereau írásával. Csak hogy egytől-egyig hamisítványok. A „Rappel“ ennek nyomán azt bizonyítja, hogy a hamisítást csak Esterházy követhette el, akinek nem is kell az írását megváltoztatnia, mert a bordereaut nem Dreyfus, hanem ő maga, Esterházy írta.

E lap közleményei erősen foglalkoztatni fogják a hadbírószágot, ámbar nem bizonyos, hogy a tárgyalás részletei nyilvánosságra kerülnek-e.

Esterházyt különben újabb és újabb hamisítványokkal vádolják. A *Siècle* egy újabb hamisítványról a következőket írja:

Gróf Walsin-Esterházy *Crémieux-Jos* zsidó századosnak segédje volt a Drommond ellen vívott párbajában. A párbaj után aztán levelet írt egy régi bajtársának, Saussier tábornok volt szolgálati tisztjének, melyben arra kérte, hogy járjon el a zsidó bankároknál és kérjen tőlük számára pénzt azért, hogy egy zsidó tiszt érdekében közbenjárt. Walsin-Esterházy még azzal is igyekezett a zsidó bankárokra hatni, hogy megmutatta *Boisdeffre* tábornoknak állítólagos levelét, melyben ez szemére lobbantja, hogy egy zsidóért exponálta magát. Ez a levél nyilván hamisítva van.

Egy másik hamisításról *Clementeau* az „Aurore“-ban ezeket írja:

Azon a napon, amelyen az ujságok először közölték Dreyfus Mathieu yádját, Walsin-Esterházy kijelentette, hogy oly okmányok van birtokában, mely nagy államtitkokat tartalmaz és melynek fotografiai másolatát elküldte a hadügyminiszternek.

Clementeau ezután is folytatja:

A következő kérdéseket intézzük a hadügyminiszterhez:

Ezt az okmányt *Panizzardi* olasz katonai attasé írta-e alá?

Benne van-e a következő passzus:

— Ön elmegy Berlinbe, én pedig Rómába utazom; majd ha visszaérkezünk, újra foglalkozunk azzal a Dreyfus-üggyel.

Hogyha ez az okmány *Schwarzkoppen* német katonai attasének volt czimezve és hogy ha azt *Panizzardi* olasz katonai attasé írta alá, úgy Walsin-Esterházy újabb hamisításával van dolgunk, mert *Panizzardi* több ízben becsületszavára kijelentette, hogy Walsin-Esterházyt még csak nevével sem ismerte és hogy sohasem beszélt róla a német katonai attaséval.

Ma egy új broszúr jelent meg Bernhard Lazarettól; a könyv elején a Dreyfus ellen készült vádlevelét közli s azt írja: Ez az irat mindazoknak haragját és fölháborodását keltette föl, akik a jogért és igazságért küzdenek. A könyv ezután keményen kifakad *Paty du Clam* ellen s azt írja róla: Ezzel a hóhérral senki sem fog többé kezét fogni. Lazare azzal vádolja őt, hogy része volt Walsin-Esterházy hamisításaiban. Azt mondják — így folytatja Lazare — hogy titkos okiratszóma van Dreyfus ellen, amely Dreyfus bűnösségét bizonyítja. Hogyha ez az iratszóma megvan, úgy föltétlenül hamisítva van. Az is be van bizonyítva, hogy *Panizzardinak* *Schwarzkoppen*hez intézett levele hamisítva van. Azzal vádolom Walsin-Esterházyt, hogy ezt a levelet ő gyártotta s kijelentem, hogy *Paty du Clam* az ő bűntársa. A vezérkar tisztjei ezeket a hamisítványokat elvitték *Rochefortnak* és a *Petit Journalnak*, *Scheurer-Kestnernek* pedig *meztagadták* az azokba való betekintést.

A tárgyalás előtt.

A haditörvényszék, mint a párisi *Matin* írja, a Dreyfus-ügy tárgyalásakor a szakértők és pörbeszéddek meghallgatása után szavazott és Dreyfust az elítélésre szükséges szavazatok hiányában fölmentette. Erre egy aktacsomót mutattak elő a bírák, amely valamelyik nagykövetségtől ellopott oly fontos iratokat tartalmazott, hogy a bírák az iratok hitelességének megállapítása nélkül, mivel azokat a hadügyminisztériumtól kapták, újra szavaztak és ekkor Dreyfust egyhangulag elítélték. Ennek az aktacsomónak a hitelességét az Esterházy-pör tárgyalása folyamán fogják megállapítani.

Dreyfus barátai különben, minél közelebb jutott az Esterházy-ügy a tárgyaláshoz, mindinkább szaporodnak. Így egyik leglelkesebb védője *Trarieux*, a volt igazságügyminiszter és szenátor, aki újból azt követeli, hogy a *hadbírószágot* tárgyalását *halaszszák* el. Követeli, hogy a vizsgálat által kellően meg nem világított összes pontokat derítsék ki és a bordereaut új irászakértők vizsgálják meg. Végül újból azt követeli, hogy a hadbírószágot tárgyalása nyilvános legyen, hogy a panaszos fél védőjével együtt lehessen jelen s hogy a tárgyalást így tényleg kontradiktórius módon ve-

zessék. A tárgyalás nyilvánosságát követeli *Reinach* képviselő is.

Walsin-Esterházy őrnagy különben, mint azt már jeleztük is, a katonai szabályzat értelmében már tegnap este jelentkezett a katonai fogház igazgatójánál, hogy fogságba vezessék.

Este hét órakor katonai díszben jelent meg a Récamier-palotában ama *Forzinetti* őrnagy utódjánál, aki először volt meggyőződve a Dreyfus ártatlanságáról. Esterházy a múlt éjjelt egy kicsiny szobában töltötte, amelyet csinosan, kényelmesen rendeztek be neki.

A tárgyalás egész ideje alatt csak akkor hagyja el ezt a szobát, amikor a tárgyalóterembe megy.

A tárgyalás.

A jog és igazság barátai mégis elértek annyit, hogy a gróf Walsin-Esterházy tárgyalása a nyilvánosság előtt kezdődött meg. Később azonban a tárgyalást esetleg zárt ajtók mellett folytatják, akkor, amidőn az ország védelmére vonatkozó ügyek kerülnek szóba.

Történeti nevezetességű a Récamier-palota, amelyben a hadbírószágot a tárgyalást ma megkezdette s amely Párisnak régi arisztokrata városrészében fekszik. Hosszu folyosó vezet a tárgyalóteremig, amely aránylag igen kicsiny és dísztelen. Ugyanebben a teremben tárgyalták a Dreyfus-ügyet is.

A szoba homlokzatán egy Krisztus-kép van s ezzel szemben van a bírói emelvény, ahol közepén foglalt helyet az elnök, *Luxer* tábornok s a hét bíró, akiknek mindenkinek van legalább akkora rangja, mint a vádlott Esterházyknak.

Balra a bírói emelvénytől van a vádlottak padja, amelyen Esterházy ül, mellette az őt kísérő katonatiszttel. A mellettök levő emelvényen ül Esterházy védője, *Tezenas*, míg a szemben levő emelvényen *Ravary* őrnagy vizsgálóbíró és *Hervieux* kormánybiztos foglalt helyet. *Hervieux* végzi a közzéadó tisztét is.

A kis tárgyalóterem, amelynek öt padján alig hetven ember fér el, a zsűfólásig megtelt közönséggel. Többnyire újságírók, képviselők és katonatisztek vannak jelen.

A terem előtt óriási a tolongás, de az örök csak azokat bocsátják be, akiknek újságírói igazolványuk van.

A terembe legelőbb *Jaurés* szociáldemokrata képviselő jött be, azután a védő és a Dreyfus-család ügyvédje.

A tanúk közt vannak *Mathieu Dreyfus*, aki után egy feketeruhás hölgy jött: *madame Dreyfus*, a szerencsétlen kapitány neje, egy fiatal, nyulánk, karcsu, rokonszenves arcú alak. Minden szem részvétellel tekint reá.

Dobpergés hallatszik s egy kikiáltó jelzi: — *A törvényszék!*

A törvényszék bejön és a teremben elhelyezett katonaszakasz tiszteleg.

Csakhamar nyílik az ajtó s belép rajta *Luxer* tábornok és mögötte a többi hét bíró. *Luxer* elnök 9 órakor foglalta el helyét s elrendelte a vádlott elővezetését, mire egy törzstiszt érte ment.

Szilárd léptekkel jött be *Esterházy*. Egy arcizma sem rándult meg, amikor a terembe lépett. Hideg és nyugodt. A törvényszéket katonásan üdvözli és leül.

Esterházy vékony, sovány, nyulánk alak, beesett mellél és őszülő hajjal. Arcza halovány, éles szeme kivillan a dus szemöldök alól.

Az elnök *Hervieux* kormánybiztosnak adja meg a szót.

Hervieux fölolvassa *Saussier* katonai parancsnok levelét, amelyben *Esterházyt* *haditörvényszék* elé utasítja.

Előbb azonban *Demange* és *Labori* ügyvédek megokolják indítványukat, hogy Dreyfus asszony és Dreyfus Mathieu az egész tárgyaláson jelen lehessenek.

Hervieux kormánybiztos és *Tezenas*, Esterházy védője ellenzik ez indítványt, amelynek azután a hadbírószágot *nem is ad helyt*.

Az az okmány, amely Esterházyt a haditörvényszék elé állítja, azt mondja, hogy az előadó véleménye és a kormánybiztos zárindítványa szerint az eljárás *Esterházy* ellen megszüntetendő. Mivel azonban a vizsgálat nem nyújtott elég világosságot arra, hogy a vádlott

ártatlansága teljes bizonyossággal meg volna állapítható, Esterházy őrnagy *machinációk és idegen hatalommal való összeköttetés gyanúja* miatt a haditörvényszék elé utasították.

Ezután 26 tanut hívtak fel; ezek között vannak: *Scheurer-Kestner* szenátor, *Piquard* ezredes, ez a fiatal tiszt, akinek az egész megjelenése nagy komolyságot és intelligenciát árul el, *Paty du Clam* ezredes, az arisztokrata tisztek típusa monoklivál, *Bertillon* és még több szakértő, *Gouse* tábornok, *Weil* őrnagy, a postahivatal igazgatója, *Pays* asszony, Esterházy barátja, aki Esterházy öngyilkossági kísérletéről ad majd számot.

Miután a tanuk a teremből eltávoztak, a kormánybiztos azt követelte, hogy a tárgyalást zárt ajtók mögött folytassák.

A haditörvényszék egy órai tanácskozás után öt szóval kettő ellenében kimondta, hogy a tárgyalás *mindaddig nyilvános* legyen, amíg a nemzeti védelemre való tekintettel a *nyilvánosság kizárása szükségesnek nem látszik*.

Ezután felolvasták *Ravary* parancsnok vizsgálóbíró jelentését.

A jelentés emlékeztet arra azokra a körülményekre, amelyek Dreyfus Mathieut arra indították, hogy Esterházy iránt gyanút tápláljon, s a dolgot a hadügyminiszternek feljelentse. A jelentés megállapítja azokat a gyanúkat, amelyeket *Piquard* ezredes talált, nevezetesen a Dreyfus-féle bordereau kézvonásainak Esterházy írásához való hasonlatosságát és hozzáteszi, hogy Esterházy valamennyi, ellene emelt vádat visszautasította és tiltakozott ellenük, továbbá, hogy tagadja, mintha ő volna a bordereau szerzője, rámutatván annak materiális lehetetlenségére, hogy amaz iratoknak birtokában lett legyen, amelyekről a bordereau szól. Az írásszakértők kijelentették, hogy a borderau nem Esterházy írása. A jelentés azt mondja azután, hogy *Piquard* ezredes súlyos hibákat követett el és megsértette a köteles titoktartást. Amikor feljebbvalói felszólították, hogy ne foglalkozzék tovább a dologgal, az ingerültség egy pillanatában felkiáltott:

— Ugy, ön nem akar eljárni! Majd rákényszerítem!

Piquard hozzátette:

— Ön sejtí, hogy borzasztó campagne készül.

Ugy látszik — folytatja a jelentés — hogy *Piquard* volt e campagne lelke. 1896-ban meglepték, amikor egy fiókban kutatott és *Leblois* ügyvéddel titkos aktákban lapozgatott. A jelentés végül azt következteti, hogy ebből a szomorú, oly ravaszul megindított ügyből nem marad más hátra, mint az a kínos benyomás, amely valamennyi igaz francia szívében fájdalmas viszhangot fog kelteni. Minden felhasználó eszköznek az volt csak a célja, hogy felülvizsgálják a törvényesen és igazságosan hozott ítéletet. Erre való tekintettel el lehet mondani, hogy ha az Esterházy ellen emelt vádak alkalmasak is a közvélemény felizgatására, mégis híján vannak minden jogi nyomós gyanuoknak és az ügyekben megindított fáradságos vizsgálat eredménye nem nyújtott elegendő okot arra, hogy alapul szolgáljanak ellene a hazaárulás vádjára. Ezért tehát azt hisszük, hogy a vizsgálatot bizonyítékok híján be kell szüntetni.

Esterházy kihallgatása.

Az elnök ezután megkezdte Esterházy kihallgatását.

— Az ön neve Esterházy?

— *Esterházy* Charles, Ferdinand, Maria, Valsin-Esterházy.

— Mikor született?

— 1847-ben.

— Hol?

— Párisban.

Esterházy erre felvilágosítást ad katonai szolgálatáról 1868. óta.

Általános mozgás közepette zárta be az elnök a törvényszék délelőtti ülését. A szünet alatt Esterházy egy tiszt kísérletében a földszint egyik termébe ment.

Délután azonnal megkezdtek Esterházy kihallgatását.

Elnök: *Matthieu Dreyfus* azzal gyanúsítja, hogy a borderau szerzője ön. Mi mondani valója van erre?

Esterházy őrnagy: Elvárom, hogy Dreyfus a maga bizonyítékaival hozakodjék elő.

Elnök: Egyéb mondani való nincs erre a kérdésre?

Esterházy: Nincs, tábornok uram.

Elnök: Hogy jutott tudomására annak, hogy ellene akciót indítottak, amelynek következtében elhatározta magát arra, hogy különböző személyeknél panaszt emel emiatt.

Esterházy: Ezt én a „lefátyolozott hölgytől” tudtam meg. A nyár vége felé, amikor a vidéken tartózkodtam, névtelen levelet kaptam, amelyben tudatták, hogy *Piquard* ezredes ellenem hajsztát indít. Erre azonnal Párisba siettem. A levél írója a Sándor-hídra adott éjjelre találkozót. A lefátyolozott hölgy megjelent és átadta nekem azokat az okmányokat, amelyekkel meg lehet menekülnöm. Én ezeket azonnal a hadügyminiszteriumba küldöttem.

Elnök: Hányszor volt találkozája azzal a lefátyolozott hölgyvel?

Esterházy: Négy alkalommal találkoztunk.

Elnök: És ön semmi fáradságot nem vett magának, hogy megtudja, ki az a hölgy?

Esterházy: Nem lehetett utána kutatnom, mert lelkemre kötötte, hogy inkognitóját szigorúan őrizzem meg. Azután meg nagyon is környeztek a „spiczkék” és egyéb gazemberek.

Elnök: Igazán különös, hogy nem igyekezett megtudni, hogy miért, mi okból érdekli ön után az a hölgy?

Vádlott: Azt nem tudom. Talán érdekelték az ellenem felhangzó vádak. Én, mint már mondtam, értesítettem az ellenem készülőkről a hadügyminisztert és a köztársasági elnököt is.

Elnök: Az a „fátyolos hölgy” kocsi-ban jött?

Vádlott: Igenis, tábornok ur, kocsin is jött, még pedig kétszer.

Elnök: Nagy szorgossággal kutattak a kocsisok után, akik hozhatták, de a rendőrség nem talált meg egyet sem közülük. Igazán nem tudja, ki az a hölgy?

Vádlott: Nem tudom, tábornok ur!

Elnök: Nem tudna megmondani, hogy miképpen volt az lehetséges, hogy írását a bordereauban utánozni tudja valaki?

Vádlott: Nagyon sokáig gondolkodtam magam is ezen a dolgon, míg egyszer emlékezetembe ötlött egy kis esemény, amely a dolog nyitját megadta. Még 1898-ban kaptam egy levelet egy barátomtól, aki engem arra kért, hogy legyek szives számára egy történelmi jegyzeteket tartalmazó levelet írni, amelyben atyámnak, aki a kínai háborúban személyesen részt vett, ottani harci élményeiből mondjak el egyet-mást. Én a lehető legrészletesebben leírtam, amit a kívánt dologról tudtam és egy hét oldalas levelet küldtem barátomnak. Az egész levelet sajátkezűleg írtam és a hozzám intézett levélben megadott címre rue Chataudon-ba adtam fel *Braul* kapitány részére. Később azután megtudtam, hogy eme helyhez nagyon közel lakott Dreyfus apósa.

Elnök (felolvastatja a levelet, amelyet Esterházy a kapitányhoz intézett és azt kérdezi a vádlottól): Miért nem kapott elismervényt arról, hogy levelet ott átadták, ahova küldte?

Esterházy: Elismervényt nem kértem. Azt hiszem, ennek a levélnek kézírása után lehetett az én írásmomat utánozni. A bordereaut nem én írtam.

Az elnök most Dreyfus Mathieunek azt az állítását hozza fel, hogy Esterházynek módjában volt a bordereauban említett iratok közül ötöt megszerezni.

Esterházy ezt határozottan tagadja.

Elnök: Autant tanu mindjárt ki fogja jelenteni, hogy önnek szándéka volt öngyilkosságot elkövetni.

Vádlott: Követtem el valami csekély tévedéseket. De mindenestre nagyon sok a tanuk állításában a tulzás.

Elnök: *Piquard* ezredes azzal vádolja, hogy kapott egy zárt levelezőlapot, amelyben „a fenforgó kérdésről” kérnek felvilágosítást.

Vádlott: Ez hamis állítás. Egyébként is panaszt emelek amiatt, hogy *Piquard* ezredes házkutatást tartott nálom.

Elnök: És mit mondhat arról a levélről, amelyet *Boulancy*-nél találtak?

Vádlott: Az is hamisítvány. Abban olyan

érzelmeiről van szó, amiket én sohase tápláltam.

Az elnök ezután felemlíti azt a magán postaiüzemet, amelynek a passage de l'Opera-ban van központja s amelynek révén Esterházy a lyoni agentura segítségével Dreyfus apósa-hoz fenyegető levelet küldött.

— Ön tehát — kérdi az elnök. Hademárhoz tényleg elküldte ezt a fenyegető levelet?

Vádlott: Nem, tábornok ur, nem küldtem. Mindenért felelősséget vállalok, amit tettem, de ezt nem követtem el.

Ezzel az Esterházy kihallgatása véget ért.

Dreyfus Mathieu.

Ezután első tanu gyanánt *Dreyfus* Mathieut hallgatták ki. Nyugodtan adja elő azokat az okokat, amelyek őt arra a meggyőződésre vezették, hogy a bordereau írása az Esterházy kézírásával tökéletesen azonos. Esterházy maga is beismeri a kézírások ez azonosságát, de azt állítja, hogy az ő írását Dreyfus nagyon ügyesen utánozta. Hogy ha Dreyfus tényleg utánozta volna Esterházy írását, bizonyára nem azzal kezdte volna a védekezését, hogy a bordereaut nem ő írta. Hát nem gyanus körülmény-e az, hogy még mikor Esterházy nevét e perben meg sem említették, ő már tudta azt, hogy őt majd gyanúsítani fogják és minden lépést megtett, hogy e gyanút jó előre elfordítsa magától. Ellene vall az a körülmény is, hogy öngyilkossá akart lenni, ellene bizonyít végül a fenyegető levél, amelyet a passage de l'operai magánpostahivatal utján Hademárhoz küldött.

Elnök: Ennek az irodának az igazgatóját ebben az ügyben ki fogjuk hallgatni.

Esterházy gyanúsosan nevet.

Dreyfus Mathieu azzal végzi vallomását, hogy olyan tiszt, aki a *Dramieux*-ügyben a zsidó bankároktól husz franktól felfelé kér összegeket, az a hadseregbe becsületet nem hoz. Élénk mozgás a közönség sorában. Hangos ellenmondás és zaj.

Scheurer-Kestner.

Ezután *Scheurer-Kestner*-t hallgatták ki eskü alatt. Egyszerűen, meggyőzően adta elő, hogyan jutott arra a meggyőződésre, hogy Dreyfus ártatlan. *A Dreyfus-családnak soha egyetlen egy tagját nem ismerte* és egyszerűen az ügy iránt érdeklődve győződött meg Dreyfus ártatlanságáról.

Scheurer-Kestner összefüggően előadja, hogy miképp jutott arra, hogy a Dreyfus-üggyel egyáltalában foglalkozzék, mert hisz Dreyfusékat azelőtt nem ismerte. Ezután foglalkozik Dreyfus elítélésével, anélkül azonban, hogy valami újat mondana.

— Midőn — ugymond — *Matthieu Dreyfus* engem, mint *Elsasz* utolsó képviselőjét felkeresett és támogatásomat kérte a fivére megszabadításához, két barátomhoz fordultam: *Billot*-hoz és *Freycinet*-hez és azt kérdeztem tőlük, hogy hajlandók engemet a rehabilitáció művében támogatni.

Erre én azt a választ kaptam, hogy sokkal jobb lesz, ha az ügygel nem foglalkozom. Én azóta nem is láttam Dreyfust egész a múlt év novemberéig, amikor meggyőződést szerzett magának Esterházy bűnösségéről. Erre én is kutatni kezdtem és rájöttem, hogy a bordereaut csakugyan Esterházy írta. Dreyfus *Alfréd* ügyében folytatott vizsgálódások megmutatták, hogy ama bizonyítékok, a melyeket Dreyfus ellen felhoztak, nem igazak.

Elnök: Figyelmeztetem a tanut, hogy itt nem Dreyfus-pör revíziójáról van szó.

Scheurer-Kestner: Én csak a bordereauról beszélek, melynek szerzője Esterházy és meg akarom mutatni, hogy jutottam arra a meggyőződésre, hogy itt a bíróság tévedett. Mert a haditörvényszék épen úgy tévedhet, mint a polgári.

Scheurer-Kestner egy pillanatra elhagyta az önuralma, izgatottság vett rajta erőt. Az elnök erre székel kinálta meg, de *Scheurer-Kestner* nem ült le és folytatni kezdte beszédét. — Esterházy védője erre megpróbálta zavarba hozni, de *Scheurer-Kestner* most már nyugodtan folytatta tanuvallomását és kijelentette, hogy Dreyfust ártatlannak tartja és ehhez hozzátenni valója nincs. Erre a tárgyalást felfüggesztették.

A többi tanuk.

Scheurer-Kestner szenátor után Autant-t hallgatták ki, akinél Esterházy kedvese számára lakást bérelt. Autant azt vallja, a hölgy azzal a megokolással kérte a bérleti szerződés alól való feloldását, hogy Esterházy elhatározta, hogy öngyilkossá lesz.

Esterházy azt állítja, hogy kedvese ezt nem mondotta.

Pays asszony, Esterházy kedvese tagadja, hogy azokat a kifejezéseket használta.

Az **elnök** szembesíti Autant-t P. asszonnyal. Mindketten fentartják vallomásaikat.

Weil, Esterházy régi barátja, aki ennek pénzt kölcsönzött, tagadja, hogy a Dreyfus-családnak Esterházytól levelet adott át, amelyben Esterházy szorult anyagi viszonyáról ír.

Mathieu Dreyfus kijelenti, hogy ezt a levelet Bernhard Lazarától kapta, akinek ismét Zadok Cahn rabbi adta át. Esterházy keserű szavakban szemére veti Weilnek, hogy őt husz esztendei barátság után elárulja.

Ezután a Passage de l'Opera-beli ügynökség főnökét hallgatták ki, a ki Esterházyban nem akarja felismerni a Dreyfus-család ellen intézett fenyegető levelek átadóját. E valóság következtében rövid tanácskozás után kijelenti a bíróság, hogy a tárgyalást **zárt ajtók mögött folytatja. A titkos tárgyaláson Piquard ezredest hallgatták ki.**

A tárgyalást 7 órakor félbeszakították és holnap délelőtt 9 órára halasztották.

Az ítélet vasárnapra várható.

TÁVIRATOK.

A német császár tanácskozással.

Berlin, január 10. **Vilmos** császár ma, anélkül, hogy bejelentette volna magát, megjelent az orosz nagykövetnél és **hosszabb ideig értekezett vele.**

Kaunitz Leonora.

Prága, január 10. Kaunitz Leonora grófnő ma este meghalt. Az elhunyt főúri hölgy anyja volt a szintén nemrég elhalt Kaunitz Albert grófnak, valamint dr. gróf Kaunitz Venczel bírodalmi és tartományi képviselőnek.

Csehek garázdálkodása.

Prága, január 10. A **Schlick grófoknak Kombideno** temetőjében levő temetőkezési helyét teljesen feldúlták, **ugy látszik, cseh tulzók.** A grófi család **nagy pénzüsszeget tűzött ki** annak, aki a tetteseket kézre tudja keríteni.

A horvát országgyűlés.

Zágráb, január 10. A horvát országgyűlés mai ülését fél tizenkettőkor nyitották meg. Az elnök előterjesztései közt van a költségvetési bizottságnak a költségvetési javaslatról szóló jelentése. Az ülésen még két interpellációt terjesztettek be. A legközelebbi ülés **pénteken lesz.** Napirend: a költségvetési vita.

Orosz figyelmeztetés.

Pétervár, január 10. **Milán** királynak a szerb hadsereg főparancsnokává történt kinevezéséről a következőket írja a „Novosti”: Nagy hiba volna, már most azt mondani, hogy Milánnak Szerbiában való megjelenésével minden rosszul fog menni és **Szerbia ismét az osztrák-magyar politika eszközévé lesz.** Nem kell elfelejteni, hogy gróf **Goluchowski** ismétolten kijelentette, hogy **Ausztria-Magyarország szorosán ragaszkodik ahhoz, hogy nem avatkozik a szerb dolgokba.**

A pestis.

Bombay, január 10. A legutóbbi 48 órán belül **159 újabb megbetegedés fordult elő pestisben és 126 halálozás.** A pestis újabb kitörése óta összesen **406 halálozat** volt.

Szerződés 99 évre.

Berlin, január 10. A **Nordd. Allg. Ztg.** jelenti: A Kína és Németország közti bérleti szerződést az újabban érkezett hírek szerint **99 évre kötötték meg.**

Egy orosz miniszter halála.

Pétervár, január 10. Gróf **Deljanow** közoktatásiügyi miniszter meghalt.

Kabinetválság Romániában.

Bukarest, január 10. Hír szerint **Djuvara** igazságügyminiszteren kívül a kormány más tagjai is kiválni készülnek a miniszteriumból. Mondják, hogy az **Aurelian-csoport** több tagja lép be a kabinetbe.

A görögök költségvetése.

Athén, január 10. A költségvetést szombaton a kamarának beterjesztették. Végeredményében 61 millió kiadást tüntet fel 75 millió drachma bevétellel szemben. A költségvetést átvizsgálta s elfogadta a nemzetközi ellenőrző-bizottság is. Az ellenőrző-bizottság azt hiszi, hogy a **bevételek évről-évre szaporodni fognak.**

Jelenet a t. Házban.

A parlamenti ülések eleje nem igen szokott érdekességekkel szolgálni. Formaságok és formaságok, legfőleg néha valami érdekesebb bejelentés, amit azonban rendszerint jó eleve megsejt a tisztelt Ház. Az első szónokok sem olyan fából valók, hogy okvetlenül magukra vonnák a figyelmet s még a legkisebb képviselő is iparkodik valakit maga elé bocsájtani, aki az első felóra közönyét megtörje, vagy unalmát eloszlassa. A szükség-szónokok félórája, ez, csak arra való, hogy a képviselő urak kényelmesen ihassák meg a kávéjukat és ne kelljen olyan korán a parlamentbe iparkodniok.

Ilyenkor tette meg Herman Ottó, (mostanság Kossuth Ferencz vette át a szerepét), hogy a világ legszendébb hangján figyelmeztette az elnököt:

— Kérem, a Ház nem tanácskozásképes.

Vagy:

— A Ház nem határozatképes.

S ha aztán az elnök kénytelen volt a jelenlevő képviselőket megolvasztatni, vagy épen az ülést is föl kellett függesztenie, — ez már szenzáció számba ment. Olyan csekély mértéket alkalmazniak az ülés elejére.

S ma mégis ebben az első félórában történt meg az érdekesség.

Ugy esett, hogy Rohonczy Gedeon már tíz óra előtt bejött a parlamentbe és fölkereste az elnököt. Nem Szilágyit, hanem Berzeviczy Albertet, mert a hétfői ülésekben ő szokott elnökölni. És elmondotta, hogy napirend előtt néhány szóval meg akarna felelni Sima Ferencznek, aki a szombati ülésben (amikor Rohonczy nem volt a Házban) olyat mondott róla, mintha ő csak a kártya-asztalnál számítana. Berzeviczy nem tagadhatta meg ezt a kívánságát és csak azt az egyet kérte Rohonczytól, hogy a parlamenti formák között, hidegvérrel nyilatkozzék. És Rohonczy Gedeon meg is ígérte, hogy nagyon röviden és nyugodtan felel a szentesi követnek.

Ilyenformán a képviselők, ha tudták is, hogy Rohonczy Gedeon napirend előtt beszélni fog, nem siettek a tanácssterembe, hanem szokásszerűen, a folyosón maradtak. Odahenn alig voltak huszan-harminczan, akik csöndes társalgásba merülve, várták a jegyzőkönyv lemorzsolását, a bejelentéseket és a szokásos érdektelen formaságok elintézését. Csak akkor kezdtek figyelni, amikor Rohonczy Gedeon hideg, de rendkívül fordulatossal fordult Sima Ferencz ellen.

Igy szólt

Tisztelt Ház! A munkás törvényjavaslatnak részletes tárgyalását a czimnél Sima képviselő ur az én személyem tárgyalásával kezdte meg; legyen szabad nekem röviden a képviselő urnak személyemre vonatkozó kijelentéseire reflektálnom. Sajnálom, hogy nem lehettem itt a szombati ülésen, mert mindenestre rögtön válaszoltam volna a képviselő urnak, de így bátor leszek azt ma megtenni.

Tény az, hogy én a munkás törvényjavaslat általános tárgyalásánál azt a kifejezést használtam, hogy **két képviselő ur foglalt el ellentétes állást, az egyik számít, a másik nem számít.** Én ugyan nem neveztem meg a képviselő urat; a képviselő ur magára vette, **ugyis volt, a képviselő urra vonatkozott.** Hogy én jogosan tettem-e ezt, nem vitatom, de az indoka ennek főleg az volt, mert a képviselő ur közvetlen azelőtt pár nappal, mikor én személyesen nem voltam jelen Pesten, csak a hirlapokból olvastam, e javaslatához általában oly indokolással szólott, melyet én egy bizonyos pontig veszélyesnek tartottam és nagyon is nem helyeseltem. Nekem az a természetem, hogy egyenesen kimondok mindent. Lehet, hogy ez nagy hiba részemről és látszólag talán jobban sujt, mintha egy más talán keztyüs kézzel fogja meg azt, ami ellen intézendő támadásnál **nincs türelmem arra, hogy keztyüt huzzak.** A képviselő ur azonnal reflektált szavaimra és én is viszont válaszoltam, sőt úgy emlékszem, hogy az elnök részéről egy nem is, annyira figyelmeztetés, mint rendreutasítás történt az én kifejezésemre.

A tegnapielőtti ülésen aztán Sima képviselő ur a következőket mondta: „Rohonczy Gida tisztelt képviselő ur véleménye szerint én vagyok az, aki nem számít. Én az igen tisztelt képviselő urat úgy is, mint társadalmi, úgy is, mint politikai numerust elfogadom, hanem ha az ő beszámíthatóságát akár politikailag, akár társadalmilag veszem is és hogyha ő megengedte magának azt a bátorságot, itt a parlament színe előtt, hogy képviselőtársait taksálja: számítanak-e, vagy sem, akkor az igen tisztelt képviselő urral szemben csak egy válaszom lehet és pedig az, hogy ő a magyar közéletnek a szemében **számít a jégen és a kártyaasztalnál, de másutt számba nem jöhet.**” Ezért az elnök rendreutasította a képviselő urat, a mit az ellenzéköt is helyeselték. Kitűnik ez a ház naplójából, mert Sima képviselő ur még panaszkodott is, hogy egy képviselőtársa olyan lelkesülten helyesli az elnöki rendreutasítást. Ez a tiszta, száraz tényállás. Tény az, hogy én a képviselő urat, lehet, megsértettem. A képviselő ur engem ugyanoly értelemben szándékozott megsérteni, de egyet-mást a képviselő ur nem vett észre: Ő maga tesz figyelmessé a következőkre: Én a saját személyem nevében beszéltem, midőn a képviselő urnak azt mondtam; a képviselő ur már a társadalom nevében beszélt; de ugyanakkor, midőn én mondtam azt reá, a képviselőházban senkisé sem szólt közbe, hogy elítélje közbeszólásomat; ezt maga Sima Ferencz képviselő ur elárulja, midőn arra hivatkozik, hogy nem volt itt észrevétel akkor, amikor én neki ezt mondtam; akkor pedig, midőn a képviselő ur nekem viszonyválaszképen, **kivittelés gyanánt,** felelt: a képviselőháznak **ugy jobb, mint baloldalán mozgás hallatszott; ezt nem helyeselték, de helyeselték az elnöki figyelmeztetést, ugy a jobboldalon, mint a baloldalon.** Tisztelt Ház! Én ebből azt a következtetést vonom le . . . és a képviselő ur ebből azt következtetheti, hogy . . .

Rohonczy az utolsó szavaknál már akadozott: A fejtét kissé meghorgasztva, úgy tettszett, mintha a kellő szót keresné. Az ellenzék ekkor még mintha gúnyosan üsztökélni akarta volna. És Rohonczy, elülről kezdve a mondatot, fojtott hangon tördelté:

— Én . . . ebből . . . azt . . . következtetem . . .

Halalos sápadtság tilt az arczára. Büszke alakja hallatlan erőfeszítéssel még győzte az

állást, de a szeme nyugtalanul nézett oldalt. Mintha segítséget keresne. Aztán Rohonczy lassan megemelte a kezét és remegve simította verejtékes homlokát.

Az egész Házat ideges nyugtalanság fogta el.

Rakovszky István a jegyzői székéből föl-ugorva, elkapta az elnök előtt a pohár vizet és lesietett vele a lépcsőkön.

— Ez az ember rosszul van! kiáltotta.

A karzat döbbenettel figyelt. A teremben levő képviselők ijedten ugráltak fel a helyeikről. Most már elfojtva, de mindenfelől hangzott a nógatas:

— *Üljön le . . . Az istenért, hiszen elájul . . .*

A folyosóról is besiettek a képviselők. Csupa nyugtalanság volt a levegő. Csak Rohonczi állott még mindig egyenesen, de viaszszárga arczczal. Mintha szédülve is győzne testén; nem hanyatlott le. Sőt az ajkai akkor is mozogtak és alig hallhatóan hangzott:

— Azt . . . a . . . következtetést . . . vonom le . . . Az ajkait harapdálta. Mintha röstelné szédülését és állva akarná megvárni, míg megjön a szava. De már nem bírta. Mindenfelől a legnagyobb részvétellel siettek hozzá és ekkor leült.

— Szédülök . . . Talán majd később . . .

S még ekkor sem engedte magát a tereméből kivinni, hanem csodálatos erővel maradt a helyén. A sápadtságán kívül mi sem mutatta szenvedését. Még a vízhez is csak másodpercnek mulva nyult, amikor már Sima Ferencz a jelenet erős hatása alatt kijelentette, hogy ő nem akarta Rohonczyt személyében sérteni. Ekkor csöndesen bólintott a fejével és lassan kiment a tereméből.

A folyosón természetesen sokan vették körül. De sokáig nem szólt s mikor kissé magához tért, kiment a friss levegőre.

. . . Azt mondják, hogy az egész dolog nagyon kellemetlenül foglalkoztatta. Már szombat óta bántotta, hogy egyáltalán reflektálnia kell a szentesi követ megjegyzésére. Az izlése tiltakozott ellene, hogy ilyen dologgal kell a Ház elé lépnie. És nem is akart mást elmondani, csak annyit, hogy Sima csak *vett* magának elégtételt, de nem *kapott*. Pedig az elégtétel csak úgy igazi, ha kapják és nem veszik. De még ezt sem tudta elmondani. Valami erős averziót érzett és rosszul lett a szavaktól, amelyeket izlése ellen kellett volna elmondania.

Az a lojális kijelentés azonban, amelyvel Sima szombati nyilatkozatát megmásította, jól esett Rohonczynek. És másfél órával a különös jelenet után, amikor a szokásos déli szünet után Berzeviczy megnyitotta az ülést, Rohonczy Gedeon már nyugodtan mondotta el azt a kis beszédet, amelyet rosszullete az ülés elején megszakitott. Higgadt szavakkal figyelemzettette Sima Ferenczet, hogy a sértésért magyarázatot, vagy lovagias elégtételt is kérhetett volna, míg a sértés egyszerű visszafordításával kihívta maga ellen mindazoknak ítéletét, akiknek van érzékük a formák iránt. Épen azért, végezte nyilatkozatát Rohonczy, jó lesz, ha mindaketten elteszik az eset auktáit. „Sima tanúságul — én emlékül.“

Erre a nyilatkozatra az elnök ugyan azt jegyezte meg, hogy a lovagias eljárás feszegetése nem tartozik a parlamentbe és Simában is felforrott a heves temperamentum, — de a képviselőház hallgatag igazat adott a Rohonczy gavalléros nyilatkozatának . . .

HIREK.

Udvari bál.

Ma az udvar is megkezdte a farsangolást. Bécsben ma este volt az első udvari bál, melyet a régi disz, a megszokott fény és pompa kísért.

A mai udvari bál az idén mozgalmas farsangnak a megnyitója. Mint lapunk más helyén olvasható, az udvar Budapesten is több ünnepet s közöttük bált rendez a farsangon és *Frigyes* főherceg és *Izabella* főhercegné is nagyobb szerű ünnepeket fognak rendezni. A főhercegi pár, mint *Bécsből* táviratozzák, hosszabb ideig marad a császárvárosban, ahol még ebben a hónapban nagyobb ünnepeket rendez. E hónap 15-ikén lesz az első ilyenünnep, melyre már háromszáz meghívót küldöttek szét.

A mai udvari bálon több főhercegnő jelent meg, akik még eddig udvari bálon részt nem vettek. Azonkívül még sok új meghívott volt jelen, ami az udvari hivatalokban és a diplomáciai karban beállott változásokból magyarázható.

Mária Jozefa főhercegnő a királyné képviselőjében fogadta az *ujonnan*, bemutatottak *hódolatát*. Azok a főhercegnők, kik ma először jelentek meg az udvari bálon, a következők: *Mária Annunciata* és *Erzsébet* főhercegnők, boldogult *Károly Lajos* leányai, a toscanai nagyherceg második leánya, *Anna* főhercegnő, *Károly Salvátor* legifjabb leánya, *Raineria* főhercegnő, *Frigyes* főherceg legidősebb leánya, *Mária Krisztina* főhercegnő és *Mária Lujza* kumberlandi hercegnő.

Nyolcz órakor jött be a király a *cumberlandi hercegnő* karján, utána a *cumberlandi herceg* és *Mária Jozefa*, azután *Ottó* főherceg és *Stefánia* özvegy trónörökösne jöttek. Ezután megkezdődött a táncz, amelyben a főhercegnők élénk részt vettek. Az első négyest *Stefánia* özvegy trónörökösne *Ferencz Salvátor* főherceggel tánczolta.

A király, aki a tánczot nagy gyönyörűséggel nézte, hosszabb ideig beszélgetett *Eulenburg* német nagykövettel, *Gautsch* miniszterelnökkel, gróf *Thun* volt cseh helytartóval. Tíz órakor, miután az arisztokrácia számos ifjú hölgyét bemutaták a királynak, az uralkodóház tagjai elhagyták a báltermet.

A első udvari bálon a szebbnél-szebb női öltözékek közül kitűntek a következők:

Izabella főhercegnő: fehér satin duchesse öltözék, eleje és dereka fehér ezüst himzéssel díszítve.

A *cumberlandi hercegnő*: pompás világoszöld peau de chine öltözék, eleje és uszálya széles csipke volantokkal díszítve. A derék szintén csipkével és fehér lila chrysanthémes-ágakkal díszítve.

Mária Lujza cumberlandi hercegnő: bájos robe de bal, fényes ezüst gaze-ból point d'esprit-vel díszítve. A derék finoman ránczozott szegélylyel és gyöngyvirág-csokrokkal.

Anna toskánai nagyhercegnő: fehér tulle illusion, tulle rüschekkel és fehér ibolyával ékítve, aranyöv.

Esterházy Paula grófnő: crème tulle selyem-öltözék, sugáralaku arany-himzéssel, ezüst himzésű alapon. A ruha alja fehér satin duchesse. A derék arany-himzésű tulle, az öv crème panne. A balvállon egy rózsaszín.

Cziráky grófné, született *Esterházy* grófnő: világos szürke satin duchesse, az eleje az övvel párhuzamosan ezüsttel díszítve, a derék fehér tulle gazdag ezüsthimzéssel és malmaison-szegfü garnitúrral, mely hosszú ág alakjában a vállról a ruha aljágig lehuzódott.

Rex grófnő: velours épinglé mandarin-öltözék, széles valódi csipkével körülvéve, amelyek harántosan voltak elhelyezve. A derék velours-ból valódi czobolylyal és viola-csokrokkal díszítve; a derék felső szegélye szintén csipkével körülvéve.

Liechtenstein hercegnő, született *Apponyi* grófnő: fehér satin duchesse, a derék ezüsttel himézve és fehér indiai mousselin-ből készült hosszú szalaggal körülvéve, domboru himzéssel és rózsacsokrokkal.

Széchen grófné, született *Mikes* grófnő: pompás fehér satin duchesse-öltözék arany gaze-volantokkal, az egész csipkével beborítva. A derék szintén csipkékből, rózsaszínű malmaison-szegfükkel díszítve.

Esterházy Miklós hercegné, született *Andrássy* grófnő fehér moire renaissance öltözék, a derék ezüsttel és gyönggyel himézve.

Podstatzky grófnő: világos-szürke öltözék, satin duchesseből, gazdagon himézve, a derék fehér gaze, aczélgönggyel himézve, két színben pompázó vörös övvel.

Mistress Tower tengerész-szárga öltözék, fleurs de velours derék, arany himzésű tulle, viola-csokrokkal.

— Mit mond a kakuk? Angliában szokás azt mondani, mikor Gladstone vagy Salisbury bukását emlegetik: „A kakuk mást mond“, vagy hogy „a kakukkal jó lábon áll“ s több effélet. Most már hónapok óta emlegették, hogy *Dániel Ernő* kereskedelmi miniszter egészségi okokból leteszi tárczáját. Meg lett czáfolva a hír, de csak váltig emlegették. Most aztán beleszólt a kakuk (a biztos jós) és hármát kakukol. A kakuk most ugyanis a hazai takarékpénztár révén szólalt meg, melynek igazgatóságában foglalt volt helyet *Dániel Ernő*, mielőtt miniszter lett s a tárcza elvállalásakor három évre határozta elhagyandó állásának fenntartását. E napokban letelik a három év, minél fogva ismét új három évre kívánják meghosszabbítani az igazgatóság várakozási határozatát. Eszerint a kakuk még három évet ígér. De miután a miniszterség világában többféle kakukok vannak, akik beleszólnak, itt egy kakuk nem is kakuk.

— A királyné utazása. *San-Remoból* táviratozzák: A királyné, mint azt néhány éve időtáiban meg szokta tenni, legközelebb *Territetbe* utazik. A király e hónap végén, vagy esetleg a jövő hó elején meg fogja látogatni a királynét.

— Az udvar Budapesten. Bécsi udvari körökben hire jár, hogy a király február második felében *hosszabb tartózkodásra Budapestre jön*. Ez időre *Mária Jozefa* főhercegnő is a budai királyi várakba száll és ez alkalomból itt több udvari ünnepély, egyebek között udvari bál is lesz.

— Ajándékok a pápának. *Rómából* jelentik: A pápa hatvanéves papi jubileumára sok ajándékot kapott, melyeknek összege meghaladja a hat millió frankot. Az ajándékok a következők:

1. a *norfolki herceg* adott egy 200,000 frankról szóló chequet;
2. a *spanyol regenskirályné* 100,000 frankot aranyban;
3. a *német császár* 500,000 márkát aranyban;
4. az *osztrák püspöki kar* 100,000 forintot aranyban;
5. *Magyarország hercegprimása* 100,000 forintot aranyban;
6. a *csár* egy pompás gyűrűt
7. a *csárnó* egy rubinnal és gyémánttal díszített arany ereklyeszekrényt;
8. a *Sacre-coeur hölgyei* egy rózsaszírt, melynek minden Üdvözlég *Máriája* arany huszfrankos darabokból és minden Miatyánkja arany ötvenfrankos darabokból áll, míg a kereszt hat arany százfrankos darabból.

Nagyértékű ajándékokat küldöttek még: a mi királyunk, az amerikai püspöki kar, *Izabella* spanyol exkirályné, a szultán, a francia köztársaság elnöke és még mások.

— *Herzog Rudolf* halála. Berlinből írják, hogy *Herzog Rudolf*, a sokszoros milliomos özvetkereskedő tegnap szívrohamban meghalt. Egyes lapok révén az a hír került forgalomba, hogy öngyilkos lett, de ez a hír nem felel meg a valóságnak. *Herzog* negyven millió márkát hagyott özvegyére.

— Egy képviselő halála. A képviselőház épületéről gyászlobogó jelzi, hogy a magyar törvényhozásnak gyásza van. *Mattyasovszky Gyula*, a rózsahegy kerület szabadalvú párti képviselője, halt meg az éjjel Budapesten. A boldogult képviselő csak az utolsó választáson került a képviselőházba s betegeskedése miatt nem is igen járt el az ülésekre. Nagyon kevesen ismerték. Fiatalabb korában Liptó-Szent-Miklósban ügyvédeskedett, később a rózsahegyi járás főszolgabírája lett s a nyolcvanas években legfelsőbb elismerésben is volt része. Érdemeket szerzett a felsővidék magyarosodása körül s ezért választották meg képviselőnek is. A Ház elnöke hivatalosan még nem jelentette be a törvényhozásnak *Mattyasovszky* halálát.

— Uj udvari szállító. *II. Vilmos* német császár a *Weiner és Grünbaum* hadi felszerelési üzlet udvari szállítójává nevezte ki.

— Uj aranygyapjasok. Gróf *Zichy Nándor* mesélte ma a képviselőház folyosóján, hogy a király *Esterházy Miklós* herceget aranygyapjas vitézzé nevezte ki s legközelebb még több ilyen kitüntetés is várható. A képviselőház folyosóján ez a hír azért volt beszéd tárgya, mert az újságok a nyáron világgá bocsátották, hogy az új aranygyapjas, *Esterházy Miklós* herceg, el fogja jegyezni *Frigyes* főherceg leányát. Ezt a hírt azonban akkor *Esterházy* herceg demetálta.

— Kézfogó. *Bogdány Sándor*, a *Bogdány József* és társa vízműgyáros cég baltagja, eljegyezte Budapesten *Blau Reginát*, *Blau Adolf* leányát.

— Király-idyll. (Szereplők: egy danoló liba, egy zsaroló újságíró, egy valóságos király-rendőrség, diplomaták.) A dolog, amiről három nap óta országvilág s egy sereg újság beszél, egy „egészséges magyar leánynak” a belgrádi konakban töltött aranjezi napjairól s azoknak végeszakadtával egy kis utólagos renumeráció-zsarolásról traktál. — Annak a most hol letartóztatott, hol Bécsbe megvisszatolonczolt „egészséges magyar leánynak” összes büne abból áll: hogy azt hitte, hogy egy igazándi király-idyllnek még a visszfénye is annyira valóban aranyos, hogy föl is lehet váltani prózai papír-valutára. Ebből csináltak egy fölöttebb kellemetlen szenzációt a csiklandós ügynek hivatalos kezelői. Főlégsértésnek ne essék, de mód nélkül izlóstelen ebben az afférben a velünk szövetséges Szerbia, egyébkint rokonszenves kiskirályának, bizonyára nem az ő tudtával való szerepeltetése. Mert nyilvánvaló, hogy egy uriember, ha nem is király, nem szokta ilyen mesterlegényesen kilökní a régi szeretőjét. Ha valamikor később segítségért fordul hozzá, a multak emlékeért vet neki valamí szerelem-alamizsnát. A dologba magukat beleártott szerb udvariköröknek ugylátszik, a nyilvános botrány elkerülése volt a céljuk a zsarolási kísérlet följelentésével. Nos, a budapesti államrendőrség tapintatos és erélyes közbenjárása folytán ez olyan fényesen sikerült, hogy ez után a világra szóló „takarékoság” után szegény *Sassa* megint nem kap vagy tíz esztendeig fejedelmi arát. Még lehet különben hogy az egész operettekompót a papától, *Milán* generallissimustól indult ki, aki mostanában tudvalevőleg kitűnő iskolában, gróf *Zichy Jenő*nél, a nemzeti maecénásnál vadászgatott.

— Az az egyenruha. Megirtuk már néhány-szor, hogy ebben a mi szép országunkban veszedelmesen pusztít egy már nem egészen új betegség, az egyenruha-düh. Testületek, egyesületek, hatóságok, asztaltársaságok, különböző hivatást teljesítő emberek mind egyenruhát hordanak s ha már sehogysem tudnak maguknak való egyenruhámintát kitalálni, azt az egyet nem engedik el, hogy legalább zsinóros egyforma siphát ne tegyenek a fejükre. Az egyenruha-düh napról-napra terjed és a szomorú az, hogy minden körbe befurakodik. Ugy látszik, semmiféle rendű és rangú ember sem ment attól, hogy ez a betegség megtámadja s aki egyszer beleesett ebbe a bajba, nagyon nehéz gyógyítani. Ime, itt vannak az egyetemi polgárok, akik amint mondják, a haza reményei, a haza virágai. Ezek a remények is megunták már egyszerű ruhájukat. Nem tetszik nekik a közönséges télikabát, sem az egyszerű kemény kalap, még a fényesre kivasált czilinder sem; ők egyenruhát akarnak! Egy könyvatos ugyanis azt jelenti, hogy holnap érdekes ülése lesz az egyetemi kör bizottságának: **azt fogják indítványozni, hogy a magyar fejből-
iákság egyenruhát és törvényileg védett jel-**

vényt hordjon, aminek számtalan esetben, főként csoportosulásoknál, nagy előnyei vannak. Ha igazán ezt az indítványt fogják holnap tárgyalni a diákok, akkor valóban érdekes lesz az ülése. Ime, már az egyetemi polgárokat is hatalmába kerítette az egyenruha-düh és náluk ez már visszatesés. Hiszen emléksztünk mindnyájan a szomorú végett ért *kucsma* korszakára. Akkor is egyenruhát akartak az egyetemi polgárok, de mert a többség nem volt hajlandó arra, hogy testét egyenruhába bujtassa, elhatározták, hogy elég lesz a kucsma is. Az egyenruha-készítők kirakatai tele voltak nagy tollakkal ékeskedő kucsmaikkal és lassan-lassan a kirakatok üvegei mögül kivonult az utcára a kucsma. Az egyetemi polgárok találták ki és az ő gunyjukra a kis elemi iskolásfiúk viselték. Ez a dolog, hogy kisebb diákok is viselni merték a nagy diákok fejfedőjét, a kucsma halálát idézte elő és rövid uralkodása után jobblétre szenderült. S ime, most újra feltámadni készül a kucsma-korszak. Miért akarnak az egyetemi polgárok minden áron egyenruhát, nem értjük. Azt hiszik talán, hogy tekintélyt fog nekik adni? Azt hiszik, hogy az a „törvényileg védett jelvény”, melyre egyébként már régen fáj a foguk, jogokat, kiváltságokat fog nekik biztosítani? Még amire hivatkoznak, hogy tudniillik főként csoportosulásoknál nagy előnyei vannak ennek a „törvényileg védett jelvény”-nek, az sem áll, mert ha tüntetni, vagy mondjuk az ő nyelvükön, csoportosulni fognak a diák urak, akkor bizony elcsipi őket a rendőrség, ha kell, ha még akkora jelvényük is van. Nem okos dolog ez az egyenruha, ez a törvényileg védett jelvény! Ne töltsék el egyre a drága időt az egyetemi polgárok!

— Az újságírói tisztesség. A *Budapesti Újságírók Egyesületének* mai ülésében tárgyalták *Kálnoki* Henriknek az újságírói tisztesség megővéséről szóló javaslatát. E javaslatnak főintencziója a revolver-zsurnalisztika kipusztítása. Ezt úgy véli elérni *Kálnoki*, hogy az egyesület fölcsólitja az összes fővárosi részvénytársaságokat, hogy azon napilapoknak, amelyekben közgyűléseiket publikálni akarják, meghívót küldjenek és az esetleges visszaélésekről haladéktalanul értesítsék az egyesületet. Ugyancsak a mai ülésen határozta el a választmány, hogy márczius 15-ét fényes bankettel ünnepli meg, amelyre közéletünk minden kitűnőségét meghívja. Az ünnepi beszédét *Jókai* fogja mondani, az egyesület *Jókai*-szerlegével kezében.

— Debreczeni disznótor. *Debreczeni* levelezőnk írja: Debreczenben virázkik még a disznótorok kora hervadhatatlanul. Ami a noblesse-nél a zsúr, az a debreczeni polgárnál a disznótor. Olyan baráti, komasági és czimbora-fogadó estély ez, amelyen egy igen nagy asztal köré gyülekszik a czivis-nép véne, ifja, fesső virága. Az asztal pedig tele mindennel, amit csak a debreczeni hentesitudomány produkál disznóféléből. Leghíresebbek *Lengyész Nagy Bálint* uram disznótorai. Először erre az uri nép legjava. Ott van minden évben gróf *Dégenfeld József* főispán is, aki elvitte volt, míg a neje élt, a családját, két bájos leányát is *Lengyész Nagy* uram disznótoraira. Minden évben van ilyen nagy disznótor. Ez évben is volt, épen tegnap. A magyar kedélynek a gyöngyeiből kosárszámra lehetne itt összeseperni. És csupa hamisítatlan gyöngyök ezek. *Kertész János* uram, a debreczeni függetlenségi párt érdemes vezére, imigyen tisztelte föl a főispánt:

Szívemből kívánom, hogy a mi szeretett, nagyon megbecsült főispánunkat a jó Isten sokáig éltesse a város örömére, meg a haza jóvoltára, mert becsületesen, hasznosan szolgálja mind a kettőt. Csak az az egy hibája van, hogy nem a mi pártunk fejeként tisztelhetem.

Dégenfeld főispán mosolygott, mikor megköszönte *Kertész* uram szép szavát, de egyáltalán nem ígérte, hogy nehezményezett egyetlen hibájáról le akarja szokni. — Egy másik czivis panaszosan említette föl, hogy egy lakomán igen sok „urbeli” felköszöntötte a kedves, jó főispánt, de fájt neki, hogy a verbéli polgárságból senkisésem köszöntötte föl. Majd így végező beszédét:

És megtörtént az a szégyen, hogy független párti létemre én köszöntöttem föl a főispán urat. Szégyenkeztem, de megtettem, mert ha más párti vagyok is, de megérdemli.

Komjáthy igazgatónak azt vetették a szemére, hogy miért nem hozta el a disznótorra a feleségét is.

— Beteg — védekezett a szinigazgató
— No-no, hát itt is elfekhetett volna, van nekünk olyan nagy dunnánk, hogy az alatt fölgyógyul, ha még olyan beteg is. Különből láttuk, hogy a mód híjával is, hogy tartott a rangra a Rang és mód okos színjátékban. Hát most is csak azt látom, hogy a mód nálam van meg, de a rang meg ő nála, mert nem szerencsételte szerény házamat.

— A hadsereg és a szoczializmus. Ha két egymással hadilábon álló dolgot akar az ember felemlíteni, akkor keresve se talál egyre két jobb fogalmat, mint a hadsereg és a szoczializmus. Németországban, ahol jóval nagyobb urak már a szoczialisták, mint nálunk, elég gyakran tartanak kutatásokat a kaszárnyákban olyan iratok után, amelyek a szoczialista elveknél a katonák között iparkodnak híveket szerezni. Nálunk a mult esztendőben történt először, hogy a hadsereg nyíltan állást foglalt a szoczializmus ellen, úgy, hogy megvonta a katonazenekarokat az olyan vendéglősöktől és kávéosoktól, akik helyiségeiket tanácskozás végett átengedik a szoczialistáknak. Az idén folytatódik ez az állásfoglalás. A hadtestparancsnokság ugyanis, mint értesülünk, megtiltotta, hogy a katonák a *Continental-kávéházba* bekukkantsanak, mert ebben a kávéházban a szoczialisták néhanapján gyűléseket tartanak.

A vámpír.

A budapesti főkapitányság az utóbbi években dicséretes buzgalommal és nagy eréllyel vette üldözöbe azokat a notórius uzsorásokat, a kik nagyobbára előkelő családokhoz tartozó könnyelmű és megszorult fiatal emberekre vetik ki hálójukat. Az uzsorások egy részét átadta az ügyészségnek, másik részét pedig — ha nem volt budapesti illetőségű, a főváros területéről örökre kiutasította.

És az erélyes intézkedésnek meg is volt a maga eredménye; egyszerre vége szakadt a hirhedt uzsorások bűnös üzemének. Egy ilyen uzsorásnak azonban sikerült mindig kisiklania a büntetés alól, de nem a rendőrség hibájából. Hanem azért, mert féltek ellene följelentést tenni és a rendőrség el sem járhatott.

Az uzsorás ugyanis a megszorult fiatal embereknek (aktiket gyakran ő maga keresett fel, csak oly feltétel alatt volt hajlandó pénzt adni, ha a váltóra vagyonos szüleiknek, testvéreiknek vagy egyéb hozzátartozóiknak nevet írják, akár kibocsátói, akár elfogadói minőségben. Megigérté a kölcsönvevőnek, hogy amíg nagykoru nem lesz, szekrényében tartogatta a bianco hamis váltót s azt nem értékesíti, Mikor aztán a megszorult emberek belementek a hálóba és az uzsorás felbujtására aláírták a vagyonos „hozzátartozó” nevet, megkapták a váltóösszeg egy tizedrészét, az uzsorás pedig néhány nap, vagy néhány hét múlva behajtotta az egész összeget azon az emberen, akinek névalírást meghamisították. Ez pedig kifizette a váltóösszeget, mert félt a meghurczolatostól és félt attól, hogy ha följelentést tesz, a könnyelmű fiu vagy rokon váltóhamisítás miatt bajba kerül.

Igy fizetett ki nemrég egy vidéki főesperes 10,000 forintot, egy budapesti többszörös háziur és humanizmusáról általánosan ismert orvos 2000 forintot (egy 10,000 forintról kiállított váltóra), egy belvárosi gyógyszerár tulajdonosa 2000 forintot stb. stb.

És hány fiatal embert tett ez az uzsorás földönfutóvá! Hányat tett koldussá! Áldozatai közül csak nemrég szöktek ki hárman Amerikába, mert féltek attól, hogy a váltóhamisítás miatt megindítják ellenök a bünyádi eljárást.

Akad azonban az áldozatok közül egy: *G. . . V. . .* gyógyszerész-gyakornok, aki nem rettent el azoktól a következményektől, amelyek reá, mint váltóhamisítóra háromolhatnak és ma délelőtt ügyvédje, dr. *Guthi Soma* utján megtette a bünyádi följelentést okirat-hamisításra való felbujtás és uzsora miatt. Ügyvédje kíséretében ment fel a főkapitánysághoz és jegyzőkönyvbe mőhdtá panaszát, amely szerint *Schreiber Adolf* (így hívják az uzsorást) rábeszélésére hat darab, összesen 4000 forintról szóló váltón hamisította nagykoru bátyja, *G. Kálmán* huszárfőhadnagy nevét. A

4000 forintos váltóra Schreiberből összesen 325 forintot kapott s az uzorás már eddig hehajtott gyámjánál a váltók egy részére 1400 forintot.

A főkapitányság Arányi Taksony rendőrkapitányt bízta meg a nyomozat vezetésével, aki még a délelőtti folyamán detektiveket küldött Schreiber Adolf lakására, hogy az uzorást clóvezessék. Schreiber azonban neszt vett a följelentésnek és nem ment haza. A detektivek délelőtti 11 órától este 9 óráig várták lakását, de hiába várták; az uzorás, félvén a letartóztatástól, bujkál a fővárosban.

Este felé fölkereste ügyvédjét, aki rávette, hogy jelentkezék a rendőrkapitány előtt, s az uzorás már utban is volt a Zrinyi-utca felé, de meggondolta a dolgot és — *nem jelentkezett.*

A főkapitányság a késő esti órákban *el-fogatási parancsot* adott ki Schreiber Adolf ellen és valószínű, hogy a detektivek még az éj folyamán kézrekerítik.

A szerb király zsarolói.

Déltől késő estig egymást érték az orfeumi énekesnők, artisták és habitűk a Zrinyi-utcai palotában. Kihallgatnak mindenkit, aki valaha Benkő Rózsiával találkozott. Érdekes egy társaság volna, ha egybegyűjtenék valamennyit. Végzett földesur, jómódu szatócs, sertéskereskedő, pinczér, riportér, elegáns öltözetű, kiélt arcú ficsur, kopott kabátos vén komédiás egy felől, bokorugró szoknyás kertészleány, üde arcú kis kezdő kóristahölgy, pazar disztisű, de kopott selyemruhás szobaleány a másik oldalon festői összevisszaságban.

Egyébiránt nem történt semmi, — már rendőri szempontból — azaz nem tartóztattak le senkit. Nem azért, mintha a fogságban levő orfeumi diván és barátján kívül másnak elég terhes része nem volna a büntvényben, hanem mert a szövetkezet többi tagja ellen kiderült adatok még némi kiegészítésre várnak, ami talán holnap, talán holnapután következik csak be.

A főkapitány nyilatkozata.

Rudnay Béla főkapitányt sohasem látogatta annyi újságíró, mint mostanában. Egyik a másiknak adja a kilincset s Rudnay valamennyinek szívesen mond egyet-mást a szenzációs bűnügyről. Természetesen olyasmiről, amivel a vizsgálat sikerét nem érintheti.

Az egyik legérdekesebb momentum a főbűnösnek, Kovács F. Sándornak a rendőrséggel való összeköttetése.

Rudnay, amint mondotta — hivatalba lépése óta gyanakodott rá. Alig hogy főkapitányi működését megkezdte, nála is tisztalgett Kovács, fölajánlotta továbbra is szolgálatát, úgy mint addig — jó pénzért. Ő azonban *megveti a kémekeket*, kereken megmondotta, nincs szüksége a spiczli-szolgálatra. Nehány nap mutva éles támadás jelent meg ellene egy fővárosi újságban, amelynek akkor Kovács a rendőri tudósítója volt. Felelhetett volna, de fölleslegesnek tartotta. Sejtette már akkor, hogy Kovács nem tartozik az érintetlen karakterű emberek közé.

Ez most be is bizonyosodott, sőt elég vakmerően több helyen még az ő nevére, és a főkapitányi hivatalra is hivatkozott. Most az összes zsarolási kísérletnek sorát ejtük s a nyomozás ma már Kovácsnak ezekkel az üzelmével is foglalkozik.

Egyet azonban nem hallgathat el, és ez az, hogy a rendőri hírszolgálatot nem minden hírlapnál teljesítik kifogástalan ur emberek. S a rendőri híreket többen nem a lapoknál értékesítik, hanem *szokni, akikről szólnak.*

A főkapitány erre a tapasztalatra nem a mostani eset alkalmából jött s valahányszor tudomására hoztak efajta visszaéléseket, mindig a legszigorubbán járt el a bűnösrel szemben.

Leesett a korona.

Az artisták kávéházára, a nagymező-utcai hírhedt kis helyiségre nagy feketeség borult.

Leesett a koronája. Becsútták Rózsi ő felségét.

Mert így hívták Benkő Rózsiát nem *gunyból*, hanem szeretetből.

Hébertos egy teremts volt, aki még annyira sem akart vagy tudott számítani, hogy barátait megválogatta volna. Talán azért is szerették valamennyien, mert mindnyájoktól különbözött. Vagy pedig mert vampir kezében látták, mivelhogy Kovács F. Sándort mindnyájan annak tartották.

Délutánonként egész udvara volt a kávéház egyik sarokasztalánál: fiatalabb, vénebb palotahölgyek, személye körüli és egyéb miniszterek. Ujév napján az udvartartási személyzet és a kormány üdvözölte. Egy vén arisztokrata tolmácsolta a felséges asszony iránt való mély hódolatot, végül pedig átadott neki egy névjegyet, amelyen a következő néhány szó állott:

II. Sándor

boldog új évet kíván.

Ebben az időben *Rott* Sándor, ismert artista volt Benkő Rózsi legjobb barátja s ennek nevében cselekedtek meg a tréfát. (Ő volt a második Sándor. Kovács már a néven a harmadik volt.)

Napról-napra történt valami hasonló eset, amiről másnap délig elbeszélgethettek.

Most csöndes a kávéház. A kaczagató, elmés és bolond mondások, szójátékok, anekdoták, frivol és ártatlan megjegyzések mind-mind elhallgattak.

A sarokasztalnál a trón körül ott üldögélnek az udvari dámák és kormánytagok, két mama és három naiva, meg valami hat kómikus és kókler, de oda a jókedv: Leesett az ő fejöknek koronája, becsútták Rózsi ő felségét.

A főbűnös.

Kovács F. Sándor hét éve, hogy Kolozsvárról Budapestre került. Mesterségét nem itt tanulta, mert alig hogy betette a lábát a fővárosba, már szép sikert aratott egy elegáns téli kabát elemelése körül kifejtett ügyességével.

Meghódított egy kétes hírű leányt s azzal pénzeltette magát jó időn keresztül. Folyton azt ígérte, hogy elveszi s a leánynak egyéb sem kellett, ami pénzecskét szerzett, mind lovagjára költötte. Kovács azután bérkocsi-számot kapott s orfeumi ismeretségeket kötött, ami jövedelmezőbb volt s a leányt egy napon a faképnél hagyta.

A következő napon egy öngyilkossági kísérletről számolt be a rendőri sajtóiroda: a szerencsétlen leány volt az életunt.

Az orfeumi nép között nagyon tisztelt férfi volt Kovács Sándor. Beszélt külügyi politikáról, nemzetközi vámszövetségről, magasabb esztétikáról és mindenről, amivel az artisták újságja nem foglalkozik. Az artista pedig nem igen olvas más újságot s inkább elhitték, hogy Kovács F. Sándor valóban sok érdekes dolgot ír, mintsem felkutassák az újságokban, hol is van az ő pennájának valami nyoma. Ezen a réven adósságokat is csinált az artista népnél. Egyiknek öt, másikkal hat-hét forintjával tartozik.

Nemrégiben segítő egyesületet alakítottak s a diszlakomán Kovács tíz forintot ajánlott fel nagy beszéd kíséretében az egyesület céljaira. A tíz forintot az elnöktől kérte a lakoma előtt, mert ő a maga pénzéből csak nem áldozhat ilyesmire.

Jegyben járt egy vidéki előkelő családból való leánynyal. Egy hét alatt 150 forint áru virággal kedveskedett a lánynak s a számlát egy fővárosi lapszerkesztő nevére állította ki.

A vizsgálat.

Ma délelőtti Benkő Rózsiával nyitották meg a kihallgatások sorozatát. Azt vallotta, hogy a szerb királyt csak udvarlói előtt emlegette és észbe se jutott, hogy zsarolást kövessen el. Neki volt fizetése, nem szorult arra, hogy zsarolás útján szerezzék pénzt s ő az egész bűnügyben ártatlan.

Lekísérték a rabfelvételi irodába, ahol lefényképezték s fölvezték róla a személyleírását.

Kihallgatták ezután *Rott* Sándor kómikust, Benkő Rózsi utolsó udvarlóját, aki főképen Kovácsra tett nagyon terhelő vallomást.

Mano Ella artista nő következett, aki melletti tanuskodott, hogy Benkő Rózsinak nem igen lehetett tudomása a nevével kapcsolatban indított zsarolási kísérletről.

Tuchfeld Augustia, gyár-utca 20. szám alatt lakó bormáró asszonyt idézték ezután be. Ennél három levél volt Kovácsól, mindegyikben pénzt követel tőle, 50-tól 150 forintig terjednek igényei, amelyeket arra alapít, hogy annak idején az asszony *iparjogának* a kiadása ügyében közbenjárt a rendőrségnél.

Tuchfeld Augustia a leveleket Kovács Sándor több ismerősének megmutatta s ezek azt tanácsolták neki, hogy hallgasson fölölök.

Most Berczy kapitánynak tudomására jött a dolog s kihallgatta mindazokat, akik a kérdéses leveleket látták.

Kovács F. Sándor azzal védekezik, hogy a *zsarolási kísérletet* az ő ellenségei tervezték ki, a végett, hogy öt tönkre tegyék. Egész sereg újságíróra hivatkozott, akiket mind kihallgatnak.

A zsarolási kísérlet szellőztetése rendkívül kellemetlen hatást keltett a *szerb udvarnál* s hir szerint egy sokat emlegetett *magyar mágnás* már közbe is vetette magát a rendőrségnél, a bűnpör tovább fessegetésének megállítására iránt, ami azonban eredménytelen maradt.

Kovács F. Sándort a rendőrségnek holnap már át kellene kísértetnie a *királyi ügyességhöz*, ez azonban ma délután megengedte, hogy a vizsgálát érdekében *tovább is* a rendőrség fogházában tartásák.

A vizsgálathól már egy *sajtópör* is keletkezett. *Deutsch* Manó kőbányai nagyfüvörös indította egy könyvatos laptudósító ellen, amelynek nyomán több újság közölte, hogy nála is házkutatást tartottak.

Az elhallgatott valami.

Lapunk mai számában a „Szerb király zsarolói” című tudósításban a rendőri riportér a következő megjegyzést tette az elfogott Kovács F. Sándorra: „Azt is beszélük, hogy Kovácsot nem a hírszolgálatért fizették Sélley idejében, hanem valaminek az elhallgatásáért.” Ezzel szemben készséggel jelentjük ki, hogy ez a kifejezés helytelen és csak kicsuszott a tudósító tollából, mindössze csak annyit akart jelenteni, hogy oly dolgokat hallgatott el Kovács, amelyeknek elhallgatása rendőri szempontból szükséges. Szóval: e megjegyzés a legjobb értelmezésben veendő a rendőrségre és annak köztisztületben álló akkori fejére való vonatkozásában. Kovács otthonos volt a rendőri palotában, sokat látott, sokat megfigyelt, sokat kitalált s hogy ezt mint külső ember idő előtt ne fecsegeje el, ezért kapta volna a díjazást, ami plauzibilis is, mert a kémet se pusztán a hírekért fizetik, amiket az ellenséges táborból hoz, hanem azért is, hogy ott ne áruljon el az itt látotakból semmit.

A sikkasztások városából.

A *hódmezővásárhelyi* sikkasztások, — mint tudósítónk telegrafálja, — nagyon felkavarták a város nyugalmát. A nép, melyet felizgatott a kettős öngyilkosság, egyre erről beszél és a maga eszejárása és képzelődése szerint magyaráztatja a nevezetes esetet. Természetes hogy ezekben a magyarázatokban nagy szerep jut a regényesnek és a babonának is. Valaki, aki csak mostanában jött haza Szegedről, azt beszéli, hogy *Jäger* Mari, mikor a rendőrkapitány öngyilkosságát hírül adták neki, mélyen elgondolkozott s azután azt mondotta:

— Ez már a harmadik!

S tény, hogy azok közül, akiknek részük volt abban, hogy a hódmezővásárhelyi méregkeverők, *Jäger* Mari bandája lelepleztessék és elvegye méltó büntetését, *Pókával* már a harmadik vált meg az élettől. Az első *Dozsics* bíró volt, a második *Muskó* elnök s a harmadik most *Póka* László. Azok akik haragudtak az öngyilkosra, most azt mondják, hogy azért kellett elpusztulnia, mert szétlőtt *Jäger* Mari bandájában és jószolgatják, hogy többen is fogják még öt követni.

Tóth József vizsgálóbíró ma házkutatást tartott az öngyilkosá letti *Póka* László lakásán. Régi irások közé rejtve kétszáznál több hivatalos aktát talált, majdnem mind olyanokat, amelyek régebben elkövetett sikkasztásokkal állanak

összeállításban. A vizsgálóbíró e rejtegetett akcióra való tekintettel a vizsgálatot Póka László özvegyére is kiterjesztette.

Ugyancsak a mai napon Tóth József vizsgálóbíró a hódmezővásárhelyi bűnügyek feketeruhás asszonyánál is házkutatást tartott.

Ez a feketeruhás asszony *Varga Justina*, egy 21 esztendő menyecske, aki az urától különválva él és a Póka László szeretője volt. Az asszony, mikor a bíró vallatóra fogta, sirva beszélt el, hogy Póka László alkapitány az öngyilkosság előtt való éjszaka is nála járt és sok szóval arra akarta rávenni, hogyha már meg kell halnia, menjenek együtt a halálba. A fiatal menyecske azonban halani se akart a halálról s addig-addig rimánkodott a szeretőjének, míg az megkegyelmeztetett neki.

Az utolsó cselekedete és hivatalos működése ezek után az volt Póka Lászlónak, hogy a volt szeretője számára cselédkönyvet állított ki. Ezt a cselédkönyvet, valamint az asszony lakásán talált pipát és töltött revolvert, melyet Póka hagyott ott, a vizsgálóbíró magával vitte.

A vizsgálatot ma Bangha Péter főszámvévő ellen is kiterjesztették, ellenben a Medveczky ellen folyt körözést, miután ártatlan volta kiderült, be fogják szüntetni.

A hódmezővásárhelyi közigazgatási bizottság számos tagja ma délután Kovács János összehívására értekezletre gyűlt össze, amelyben a szerdán tartandó közgyűlés teendőit voltak megbeszélendők. Az értekezlet többek felszólalása után elhatározta, hogy a szerdai közgyűléstől a sikkasztások megvizsgálására bizottság kiküldését fogják kérni.

Most azután a polgármester-választás kérdésére tért át az értekezlet. A hangulati Baksa Sándor mostani polgármester ellen volt és főképp Kovács János, Kovács József, Draskóczy és Szabó Mihály beszéltek ellene. Azt indítványozták, hogy Baksa Sándor ellen *Juhász Mihály* árvaszéki elnököt léptessék föl ellenjelöltül. Az értekezlet egyrésze azonban Baksa Sándor pártján volt, így nem tudtak megállapodásra jutni. Azzal mentek szét, hogy egyik rész *Juhász Mihályt*, a másik rész *Baksa Sándort* ítette.

Góbi, a sikkasztó városi kamarás nagyon furcsa állapotban hagyta hátra a város kamaráit. A sok „haszontalan” papíron kívül alig-alig maradt benne valami. Igaz, hogy papíros annál több volt ott és a miniszteri számfeljót ugyancsak áldani fogja a Góbi uram számhagyó voltát.

A vizsgálat alkalmával a kamara vasládájában *egy garas sem volt*. A kamarás — biztonság okáért — a saját Wertheim-szekrényébe helyezte át a város vagonát. Ott tartotta, a magáéval együtt. Hogy ki engedte ezt meg és ki tudott róla a sikkasztás előtt, azt a vizsgálat fogja kideríteni. A törvényhatósági közgyűlés szerdán mindenesetre foglalkozni fog azzal is, hogy a városi penztárnál mióta biztosabb valakinek a magánpénztára.

De ha pénz nem is volt a vasládában, találtak benne — két darab nadraggombot. Gombtartónak, úgy látszik, elég biztos volt a vasláda. — Még valamit találtak a degradált vasládában: egy lap papirost, amelyből az íténik ki, hogy a város gazdája nemcsak képletesen volt költő, a valóságban is csinált verseket. És úgy látszik Góbi uram a téglázletlen kívül sikerrel működött az asszonyhódítás terén is. Ha ugyan nem csupán tulságos önbizalomnak a szüleményei e sorok, amiket a papíron találtak:

Az asszony mint a sólyom
Hamar lesz szelíd;
Csak jól tud banni véte,
Azonnal közelit.

A botrányokból megszületett Vásárhelynek külön közjogi kérdése is van. Szeged és Hódmező-Vásárlly ugyan perszonális unióban élnek: a főispán révén. A felbőszült ellenzéki pártok természetesen most minden bajt ennek az állapotnak rovására írnak. Elkéseredetten hangoztatják városuk függetlenítésének a szükségét és a perszonális uniót is sürin támogatják. A főispán személye sem kerül ki sértetlenül a támadásokból. Azt vetik szemére, hogy

soha egy egész napot nem töltött még Hódmező-Vásárhelyen. Közgyűlés, számonkérőszék stb. után Kállay főispán szépen visszautazik Szegedre és estére már az ottani színházban ül páholyában. A vásárhelyiek pedig feltékenyek Szegedre és nem tudják megbocsátani főispánjuknak, hogy jobban szereti a „Tisza királynéját”, mint a „lukas várost”. (Igy hívják Vásárhelyt a környéken a sok artézi kutjaért, amelyek csakugyan telefúrták lukakkal a vásárhelyi határt.) Remélhetőleg azonban Kállay Albert tapintatos eljárása meg fogja szüntetni ezeket a feltékenységből eredő támadásokat.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* *Sauer*. A hangverseny-szezon végre egy estére megváltoztatta fiziognomiáját. A Vigadó nagyterme a fölismerhetetlenségig tele volt, a levegőben csupa entuziaszmsusz. Ezt a „csudát” *Sauer* Emil művelte. Ma is azzal a szédítő technikával és azzal az elragadó szellemmel és hévvel zongorázott, mint már annyiszor az előbbi években. Zseniális szeszélyei és önkényességei ma sem zavarták azt a hatalmas impressziót, amelyet játéka kelt, akár Beethoven, akár Schumann, Chopin vagy Rubinsteint interpretálja. Saját szerzeményű apróságainak is csak ujjai virtuozsága kölcsönöz illatot és poézist. A közönség azonban semmit sem mérlegelt, csak tapsolt, lázasan tapsolt.

* *Vigaszínház*. A „Szóke Katalin” mai előadásán szerepváltozás történt. Az ifju halál szerepét ugyanis Fáy Szeréna helyett *Delli Emma* játszotta.

* *Palmy* Ilka körútja. A diva egy időre ismét hazajött, de nem a deszkákön, hanem a hangversenyterem dobogóján fog exczellálni. A napokban Budapesten járt és szerződést kötött egy impresszárióval. E szerződésben husz koncertben való fellépésre kötelezi magát a nagyobb vidéki városokban. Ezert tízezer forint tiszteletdíjat kap. A hangversenykörutat Szegeden kezd meg.

* *A téli tárlat*. A műcsarnokban a kiállítás már csak 16-ikáig marad nyitva s így csütörtökön, január 18-ikán, lesz az utolsó sétahangverseny. A tárlatot tegnap, vasárnap, ezernél többen nézték meg a különösen az esteli órákban nagy volt a termekben a tolongás. A képzőművészeti társulatnak azok a tagjai, akikre a múlt évi sorsolásnál nyeresményérték esett, ennek fejében már csak január 16-áig választhatnak képet s a nyeresményértékeik a téli kiállítás bezárása után feltétlenül elvesztik érvényüket.

* *A Verescsagin-kiállítás*. Ez érdekes tárlat magyar nyelvű tárgymutatója már sajtó alatt van. Borítékának első és utolsó lapját Verescsagin egyegy rajzának a reprodukciója fogja díszíteni. Az egyik Napoleon mellképe, a másik a világhódító hadvezért látható ábrázolja. Már megérkeztek a műcsarnokba a tárlat kivilágítására szükséges eszközök és villamos berendezések is, amelyeknek elhelyezése a mester személyes felügyelete alatt fog annak idején megtörténni. A kiállítás február 20-ikán nyílik meg.

FŐVÁROS.

A főváros kakasa.

Nem lehet kivanni a fővárostól, hogy lakosait holmi falusi kakasokkal költesse fel. A fővárosnak saját külön kukasa van, aki négy lábön jár és hajnalban pontosabban felkölt, mint a wecker-óra. Mert a wecker-óra meg is bolondulhat, de a szemetes kocsi — a főváros kakasa — még sohasem bolondult meg. Az a hajnali órákban okvetetlenül zörögni kezd az ablakok alatt, legyen bár ez az ablak a legcsöttebb, a még föl sem fedezett utcákban. Mert a birósági kézbesítők, a hordárok, az ügynökök, a gratulánsok és a hitelezők elől, hála az égnek, még el lehet rejtőzni Budapesten, de a szemetes kocsi mindenütt megtalál és mindenütt felébreszt. Ebben a tekintetben a szemetes kocsi már nem is kakas, hanem egyenesen a végítélet harsonája. Meghallja még Hermann Ottó is.

Ne tessék hinni, hogy mindezek után valami nagy panaszkodás következik a pesti kakas ellen. Nagyon derék kakas az, jó kezekben is van. Sőt azt lehetne mondani, hogy a szeméthordást a fővárosban bizonyos ambícióval is csinálják. Hiszen azért a szeméért, amit az a kocsi naponta elvisz, meg egy jó ujságot is hágy cserében. És akármit mondjanak, hogy az elfuvarozott szemémben több volna az aranypor, mint a Maros homokjában, az is bizonyos, hogy nem kis fáradság az, amíg abból a homokból kimossák az aranyport. A vállalkozás és a vállalkozók ellen tehát nincs kifogás. Nem is róluk van szó.

Ellenben van a főváros kakasának egy kis hibája is. Erről akarok beszélni.

Nyilvánvaló, hogy a tisztességes középosztály könnyelműségéből sokat kidobál az ablakon. — De ékszereket rendszerint nem szokott a szemetes ladában elhelyezni. — S mégis megtörténni, hogy a szemetes kocsik szállítványaiából évente sok ezer forint értékű gyűrű, fülöngyűgő, melltt, sőt kisebb szabásu gyertyatartó is kikerül, ami akadálytalanul megy át a vállalkozó tulajdonába. Miért? Budapest asszonyai sokszor letették már az ékszereiket, de a haza oltárára és nem a szemétladába. Ha most mégis odateszik, talán tévedés lehet a dologban. Ha pedig tévedtek, szabad-e azt úgy kiaknázni? Hiszen igaz, hogy a szemetes kocsi nem tudja, mit visz el és honnan viszi el. [De hát minden ékszer, ami a szemetes kocsiba került, mégsem lehet olyan, hogy aki elvesztette vagy tévedésből a szemétladába dobta, nem is tudná igazolni a tulajdonjogát. Sokkal inkább föltehető, hogy nincsen az igazolásra módja. Mig a vasúton, hajón és egyéb járműveken elvesztett drágaságokat legalább bizonyos határidőn belül lehet reklamálni és a tulajdonos a kellő igazolás alapján vissza is kaphatja, addig a szemetes kocsi födele örökre lecsapódik mindenre s amit egyszer ez a kocsi elvitt, azt viszontlátni többé nem lehet. A szent Mihály és a vállalkozó lovai nem ismerik a visszafelé vezető utat.

Pedig az anomália szembeeszkő. A vállalkozónak csak arra van privilégiuma, amit a főváros lakossága önként és a közegészségügy érdekében enged át neki. Értékesítheti azt, ami nekem és neked szemét, de ő neki vagy. Hasznára fordíthatja azt, amiből nekem úgy sem volna hasznom. Ellenben nincsen joga arra, ami csak tévedésből vagy gondatlanságból került az ő kezei közé, de aminek birtokba vételével én vesztés vagyok. Itt nem a munkája hozza neki a hasznot, hanem az én tévedésem. Igazság szerint tehát módot kellene adnia, hogy legalább bizonyos időn belül (mint a vasútnál tehetem) utána nézhessek, nem tévedt-e az én keresett holmim az ő kisdud muzeumába. Azt a sok ezer forint értékű drágaságot könnyen hozzáférhető helyen kellene kirakosgatni, ahol a főváros lakossága megnézheti és esetleg vissza is kaphatja. S csak, ha a kitűzött időn belül senki sem reklamálná, származnék át az eltévedt holmi a vállalkozóra.

És akkor senkinek sem volna oka a pesti kakasra apprehendálni. . .

(A közigazgatási bizottság ülése.) A főváros közigazgatási bizottsága ma délelőtt *Márkus* József főpolgármester elnöklété alatt ülést tartott, melyen a főkapitány, a tisztí főorvos, a tanfelügyelő és az adófelügyelő betérjesztette havi jelentését. A *Főkapitány* jelentése konstatálja azt a szomorú tény, hogy *leginkább a nyomor viszi az embereket a bűnre*. A vagon ellen való bűncselekedetek száma emelkedést mutat, ami, mint a jelentés megjegyzi, rendes dolog a téli hónapokban. A *főorvos*

jelentésben nevezetes az, hogy a mesterséges szűrők használata óta a hagyományos szűrők szűrését Dr. Rácz Károly a bizottság ülésén ki is jelentette, hogy ezen a hajon segíteni kell, mire Halmos János polgármester megjegyezte, hogy legközelebbre értekezletet hívott egybe, amelyen ezt a dolgot meg fogják beszélni. A legszigorúbb intézkedéseket fogja tenni, szükség esetén pedig a mesterséges szűrők használatát rögtön be fogja szüntetni. Dr. Schermann tisztifőorvos felszólalása után a bizottság tudomásul vette a polgármester intézkedését. Verédy Károly királyi tanfelügyelő jelenti, hogy az elmúlt hó folyamán 45 iskolát vizsgáltak felül. E hónaptól kezdve minden iskolalátogatás után konferencia lesz, amelynek eredményéről 8 napon belül fogják a tanácsot értesíteni. Az adófelügyelőség kimutatása szerint egyenes adóban befizettek az állampénztárnál a múlt december hónapban 879.547 frt 39 krt, 1896. decemberében 884.004 frt 01 krt, az 1897. évben tehát 4456 frt 62 krral kevesebbet; az adópénztárnál a múlt december hóban 397.671 frt 79 krt, 1896. decemberében 415.270 frt 93 krt fizettek be, 1897-ben tehát 17.599 frt 14 krral kevesebbet. Jelenti végül az adófelügyelő, hogy az adóösszeírásai munkálatok a befejezéshez közelednek s az adóki- vetési munkálatok folyamatban vannak. A jelentések tudomásul vétele után a felelősségi ügyeket tárgyalják.

(A hivatalok ellenőrzése.) Halmos János polgármester felhívta az arvaszék elnökét, a két alpolgármestert és a főjegyzőt, hogy a vezetésük alá tartozó hivatalok működését minél gyakrabban vizsgálják meg s erről minden hónap 10-éig tegyenek jelentést. Az ellenőrző vizsgálatnak az ügyforgalomra a hivatalos órák pontos megtartására, a személyzet kellő kibeszáltságára, a hátralék- és annak mennyiségére, a hátralék feldolgozását akadályozó okokra, a hátralék feldolgozására szükséges idő megállapítására kell főképen kiterjedni. A jelentésekből a polgármesteri hivatalban nyilvántartást vezetnek, amelyet a polgármester havonta felülvizsgál.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Egy képviselő párba. Holnap tárgyalja a budapesti törvényeszk Veszter Imre országgyűlési képviselő párbaújgát. Veszter Imre a múlt év őszén Skublics József földbirtokossal vívott párbajt s ezért helyezték vád alá. A végtárgyalásra beidéztek Gajári Ödön, Bessenyei Ferenc, Bolgár Ferenc és Rudnyánszky Béla országgyűlési képviselőket, akik a párbajnál segédkeztek.

— A hitvesgyilkos mérnök. Ifj. Gárdos Lajos mérnök bűnügyében szerdán kezdődik a végtárgyalás, amelyre körülbelül 40 tanút idéztek be. A végtárgyaláson Eördögh András bíró fog elnökölni, dr. Baumgarten Izidor királyi ügyész fogja képviselni a vádhatóságot, a védő pedig dr. Friedmann Bernát lesz. A tárgyalást az esküdtszéki teremben tartják meg, ahová csak jegyekkel lehet majd bejutni. A jegyeket az elnöklő bíró adja ki.

— Egy igazgató elítélése. Bogdovics György kalocsai asztalosmester a Zasztava-ba vezérézikket irt a magyarság ellen. A szegedi esküdtszék — mint levelezőnk táviratozza — ma az ítéletért háromhavi államfogházra és 200 forint pénzbüntetésre ítélte. Az elítelt azonnal meg is kezdette büntetését.

KÖZGAZDASÁG.

A mezőgazdasági munkabérek.

A földművelésügyi magyar királyi miniszter kiadványai sorában ma egy jókora kötet jelent meg, amely tárgyalja a mezőgazdasági munkabéreket Magyarországon az 1896. évben. Hatodik esztendeje már, mondja a munkaelőszava, hogy a mezőgazdasági munkabérek viszonyok kipuhítására részletes adatok gyűjtetnek az ország minden részéből. Ezúttal is az év négy szaka szerint részletesen megkülönbözteti a miniszter a napszámokra vonatkozó adatokat. A begyűjtött részletes statisztikai adatok kimutatják a tavaszi, a nyári, az őszi

és a téli gazdasági munkáknál fizetett napszám- és szakmánya-bérek, valamint a gazdasági munkásoknak nyújtott élelmezést és az élelmezés helyett adott terménybeli illetményeket. Az összeállításban ez alkalommal is tehát, úgy mint ez már ötödik éve történik, szóba kerülnek mindazok a munkálatok, melyek a mezőgazdaság körébe sorolhatók: nevezetesen pedig az ígás, az aratási, a kaszálási, a cséplési és nyomtatási, továbbá a répa-, tengeri-, burgonya- és dohányművelési, kapálási, ásatási stb. munkabérek; feltüntetvük továbbá a gazdasági cselédek bérvizsgálatai is. A szakmánya-munkabérekéről ezúttal is — most már második évben — egy-egy vidékre nézve általános tájékoztatást, illetve összesítést igyekezett a miniszter nyújtani, mely bár a dolgot természeténél fogva is teljes pontosságra nem tarthat ugyan számot, de mégis áttekintést nyújt. A rendelkezésre állott adatok mérvéhez képest jelezte továbbá, hogy vármegyénként és járásonként minők a munkáviszonyok, munkarésben hol volt hiány és hol volt felesleg. A munkaadók által nyújtott élelmezés leírása hivatva lenne egyúttal kimutatni azt is, hogy az illető vidéken milyenek a gazdasági munkások táplálkozási viszonyai, hol él jobban és hol gyöngébben, kevesebb tápláló eledellel a munkás. Ezt a célt azonban az összeállítás csak megközelítheti, de teljesen el nem érheti, mert igen sok helyütt másként táplálkozik a munkás, ha saját kenyeren él és másként akkor, ha ellátás mellett dolgozik; általában pedig a munkaadó — már tudniillik ott, ahol egyáltalában élelmezést is ad — rendszerint jobb és táplálóbb eledelleket nyújt munkásainak, mint a milyent fogyasztanak, ha élelmezésükről önmaguk gondoskodnak.

Az ellátás nélküli átlagos férfinapszám a nyári időszakban a következő volt:

I. Dana balpartja:

	1898 év.	1895 év.
	Krajczár.	
Árvamegye	77	77
Bármegye	89	90
Esztergommegye	92	77
Hontmegye	83	88
Liptómege	88	86
Nógrádmegye	82	92
Nyitra megye	74	75
Pozsonymegye	83	85
Trencsénmegye	71	70
Turócmege	81	93
Zólyom megye	86	80

II. Dana jobb partja:

Baranyamegye	88	85
Fejérmegye	107	95
Györmegye	100	106
Komárommegye	90	82
Mosonmegye	85	79
Somogy megye	85	89
Sopronmegye	85	84
Tolnamegye	85	81
Vas megye	89	88
Veszprémmegye	81	86
Zalamegye	80	88

III. Dana-Tisza köze:

Bács-Bodrogmegye	102	105
Csongrádmegye	190	125
Hévesmegye	92	100
Jász-N.-Kun-Szolnokmegye	110	105
Pest-Pilis-S.-Kiskunmegye	101	96

IV. Tisza jobb partja:

Abauj-Tornamegye	74	72
Bereg megye	68	64
Borsodmegye	80	77
Gömrő- és Kishontmegye	88	88
Sárosmegye	80	80
Szepesmegye	94	98
Ungmegye	84	85
Zemplénmegye	88	84

V. Tisza bal-partja:

Békés vármegye	145	110
Bihar vármegye	94	97
Hajdú vármegye	104	104
Máramaros vármegye	80	79
Szabolcs vármegye	86	80
Szatmár vármegye	81	80
Szilágy vármegye	70	78
Ugocsa vármegye	67	74

VI. Tisza-Maros szöge:

Arad vármegye	80	78
Csanád vármegye	117	144
Krassó-Szőrény vármegye	82	88

1896 év. 1895 év.

Krajczár.

Temes vármegye	97	110
Torontál vármegye	110	115

VII. Erdélyi vármegyék:

Alsó-Fehérmegye	68	70
Beszterce-Naszódmegye	75	80
Brassómege	104	108
Csikmege	106	92
Fogarasmegye	74	74
Háromszékmege	82	82
Hunyadmegye	84	81
Kis-Küküllőmege	58	62
Kolozsmegye	63	73
Maros-Tordamege	61	68
Nagy-Küküllőmege	76	68
Szebenmege	83	85
Szolnok-Dobokamege	63	65
Torda-Aranyosmege	71	80
Udvarhelymege	63	65

A mint e kimutatásból kitűnik, legalacsonyabb volt a férfinapszám nyáron Bereg vármegyében 63 krajczárral, legmagasabb Csongrádmegyében 190 krajczárral. Nagy az emelkedés tavalyhoz képest Csongrádban 190 krajczárra 125 krajczárról, Békésben 145 krajczárra 110 krajczárról. Olcsóbbodott a napszám Csanádban 117 krajczárra 144 krajczárról, Torontálban 110 krajczárra 115 krajczárról.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, január 10. Az osztrák-magyar államvasut bányaműveinek igazgatói, Drechsler és Willigens, legközelebb nyugdíjba mennek. Utódaik felől még nem hallani semmi bizonyosat.

Bécs, január 10. (Utótőzsdé.) Az irányzat szilárd volt. Osztrák hitelrészvény 356.62. Magyar hitelrészvény 384.50, Länderbank 162.50. Unionbank 261.50, Anglo-bank 299.50, Bankverein 219.50. Osztrák-magyar államvasut 345.—, Déli vasut 84.25. Elbevölgyi vasut 265.75, Északnyugoti vasut 249.25, Alpési bányá 138.75, Rimamurányi vasut 252.25, Prágai vasipar 144.80, Májusi járadék 102.40, Magyar koronajáradék 99.75, Török-sorsjegye 61.50, Német birodalmi márka 58.83—53.82.

Berlin, január 10. Májusi járadék 102.25 (102.21), Ezüst járadék 102.10, Osztrák aranyjáradék 103.06, Magyar aranyjáradék 103.20, Magyar koronajáradék 100.—, Osztrák hitelrészvény 224.25, Osztrák-magyar államvasut 147.10, Déli vasut 36.60, Északnyugoti vasut 123.50, Elbevölgyi vasut 134.—, Bustiehradi vasut 290.40, Osztrák bankjegye 169.90, Rövid lejáratu váltó Bécsre vagy Budapestre 169.80, Rövid lejáratu váltó Párisra 80.85, Rövid lejáratu váltó Londonra 20.39, Orosz bankjegye 216.50, Olasz járadék 94.80, Laura-kohó 185.30, Harpeni 191.—, Meridionál 136.75, Török sorsjegye 117.80.

Az utótőzsdén: Osztrák hitelrészvény 223.90, Osztrák-magyar államvasut 146.75, Déli vasut 36.40, Magyar aranyjáradék 103.20, Disconto-társaság 202.10.

Páris, január 10. Uj 3%-os francia járadék 101.95, 3%-os francia járadék, 103.10, 3 1/2%-os francia járadék 107.22. Osztrák földhitelintézet 1288. Osztrák-magyar államvasut 735.—, Länderbank 485.—, Osztrák aranyjáradék 103.50, Déli vasut elsőbbség 387.50, Alpési bányá 314, Török dohányrészvény 296.40, Török sorsjegye 115.50, Olasz járadék 94.10, Spanyol kölcsön 61, Meridionál 686, Ottomán bank 567.50, Rio Tinto 658.50, Debeers 747, Eastrand 185.50, Chartered 80, Randfontein 52.50.

New-York, január 10. (C. T. B.)

	január 10. cents	január 6. cents
Buza januárra	97 1/2	98 1/2
" májusra	92 1/2	98 1/2
" júliusra	85 1/2	86 1/2
Tengeri májusra	84	84 1/2

Chicago, január 10. (C. T. B.)

	január 10. cents	január 6. cents
Buza májusra	90 1/2	91 1/2
Tengeri májusra	29	29 1/2

Mezőgazdaság.

Országos Magyar Gazdasági Egyesület. Az egyesület gazdasági szakosztálya ma délután ülést tartott, melyen tárgyalás alá került a magyar hajózási egyesületnek a hazai folyók hajózatának tételére iránt az egyesülethez intézett kérdéseire Melczér Géza által kidolgozott szakvélemény. A szakosztály ezt Kvassay Jenő indítványára azzal a módosítással terjeszti a választmány elé, hogy első sorban a tiszai-dunai, továbbá a vukovár-samaczi folyók kiépítését tartja kívánatosnak. A szakosztály fölkerüni javasolja a pénzügyminisztert hogy az egyenes

Hivatalos határidőjegyzések búzában.

Table with columns: Határidő, Déli tőzsde zárlata (Január 10., Január 9.), and Leszámloló árfolyamok.

Rozs.

Készárúlet rozsbán: E cikkben az irány változatlanul szilárd.

Előfordult eladások rozsbán.

Table with columns: mennyiség mázsaiban, faj, származás, minőség megj., átadási hely, ár, netto 100 Kgr-kint, és Készárú vagy 8 óra.

Hivatalos jegyzések rozsbán.

Table with columns: Ó vagy u, faj, hektoliterenkint, 100 kilogramm készpénz ára (frttól, frtig).

Raktárállomány rozsbán: A közraktárban 49.300 métermáza; a nyugati pályaudvaron 16.942 métermáza.

Határidőzlet rozsbán. Tavaszi rozsbán is valamivel hanyatlottak az árak.

Előfordult határidőkötések rozsbán.

Table with columns: Határidő, Délelőtti és déli tőzsde (Kezdet, forgalom, zárlat), and Délutáni tőzsde (Kezdet, forgalom, zárlat).

Hivatalos határidőjegyzések rozsbán.

Table with columns: Határidő, Déli tőzsde zárlata (Január 10-én, Január 9-án), and Leszámloló árfolyamok.

Takarmányfélék.

Készárúlet takarmányfélékben. Zab változatlan. Tengeriben alig volt forgalom. Árpa szilárd.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Table with columns: Mennyiség mázsaiban, faj, származás, minőség, átadási hely, ár, netto 100 Kgr-kint, and Készárú vagy 8 óra.

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Table with columns: Ár, faj, Hektoliterenkint, 100 kg. készp. (frttól, frtig).

Raktárállomány takarmányfélékben: A közraktárban 70.900 métermáza árpa, 16.100 métermáza zab, 99.700 métermáza tengeri. A Silosban 20200 métermáza tengeri. A nyug. pályaudvarban 2853 métermáza árpa, 234 métermáza zab.

Határidőzlet takarmányfélékben: Csak tengeriben volt gyenge forgalom.

Előfordult határidőkötések takarmányfélékben.

Table with columns: Ár, Határidő, Délelőtti és déli tőzsde (Kezdet, forgalom, zárlat), and Délutáni tőzsde (Kezdet, forgalom, zárlat).

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Table with columns: Ár, határidő, Déli tőzsde zárlata (Január 10-án, Január 9-án), and Leszámloló árfolyamok.

Gabona- és lisztforgalom.

A m. kir. körp. statisztikai hivatal az 1897. évi január hó 7-én este 6 óráig január 9-én este 6 óráig Budapestre vasuton és hajón érkezett s innen elszállított gabonaküldeményekről és a budapesti fővármihatalnál előjegyzett gabona- és lisztmennyiségéről a következő kimutatást teszi közzé:

Table with columns: Az árú megnevezése, Erkezett (Vasuton, Hajón, Együtt), and Elszállított (Vasuton, Hajón, Együtt).

Table with columns: Az árú megnevezése, Visszkivétel (Céljából való behozatalra előj. mennyiség méterm.), and A visszkivételre előjegyzett mennyiség méterm.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, január 10.

A mai előtőzsde igen szilárdan indult, követően a hatalmas impulzust, melyet a múlt heti események adtak meg neki; no meg aztán bécsei lap bizalomtól áradó heti jelentése ösztökélte: az osztrák hitel 358.10-en, a magyar hitel 385-ön, a leszámítoló 257.75-ön kelt el; a többi értékben is nagy kereslet mutatkozott. Tíz óraker aztán megszólalt a bécsi telefon és erre lecsendesült nálunk a nagy lelkesedés; az osztrák nyomban 70 krajczárt, a magyar hitel 1.75-öt csökkent. Az egész vonal lanyhult. Csak az osztrák államvasut és a közúti tartotta magát szilárdan. E két érték az egész napon végig tartotta magát árban; a közúti, pláne a délutáni zárlat után, fölment 407 1/2-re (prolongálva). A többi értékek többé-kevésbé szenvedtek. Délben a berlini bányavértékek lanyhaságról érkezett hír is lehangolta a kedélyeket. Nálunk pedig leginkább a magyar hitelbank részvényeiben támadt feltűnő kínálat akasztotta meg a felbuzdulást. A 4 órai zárlat mind ezek következtében tetemesen alacsonyabb a tegnapi vasárnapi tőzsdénél. Csak az államvasut és a közúti állta meg — mint mondók — diadalmasan a fölbátorodott kontremine támadását.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 382.75 385.—, Jelzálogbank 276.50—278.—, Leszámloló bank 256.75—257.75. Osztrák hitelrészvény 357.— 358.10, Osztrák-magyar államvasut 344.— 345.10, Közúti vaspálya 403.—405.—, Villamos vasut 275.50—276.—, Rimamurányi 251.25, déli vasut 84—84.50 frton köttetett.

Délelőtti 11 óraker zárulnak: Osztrák hitelrészvény 357.30, Magyar hitelrészvény 383.25. Aranyjradék 121.25, Koronajradék 99.75, Leszámloló bank 257.—, Jelzálogbank 276.75, Rimamurányi 251.—, Osztr.-magy. államvasut 344.75, Ipar és kereskedelmi bank 105.—, Déli vasut 84.—, Villamos vasut 276.—, Közúti vasut 404.50.

A délitőzsdén előfordult kötések: Koronajradék 97.70, regálékotvények 101.30, általános takarékpénztár 310—313, általános köszvénybánya 121.50, salgó-tarjáni 608, Kosmos 74—75, budapesti villamossági 141, részvényszerződés 1310, közúti vaspálya 403.75—405.75, városi villamos 276.—278.—, magyar hitelrészv. 383.75—383.25, jelzálogbank 276.75—275.75, magyar leszámítoló bank 257.— 256.25, rimamurányi 252.25—250.90, osztrák hitel. 357.25—356.85, déli vasut 85.25—84.50, osztrák-magyar államvasut 345.25—346.— forinton.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2.—2.50 frt; 8 napra 5—6 frt; január végére 10.—11.— frt.

Délutáni 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns: Magyar aranyjradék, Magyar koronajradék, Magyar hitelrészvény, Magyar ipar és keresk. bank, Magyar jelzálogbank, Magyar leszámítoló bank, Rimamurányi vasut, Osztrák hitelrészvény, Déli vasut, Osztr.-magyar államvasut, Közúti vaspálya, Villamos vasut.

Az utőtőzsdén: Osztr. hitel. 357.—357.50—356.60, Magyar hitel. 383.25—383.50—383.—, rimamurányi 252.75, osztrák magyar államvasut 345.20—345.—, közúti vasut 404.50—404.75 frton köttetett.

Délután 4 óraker zárulnak:

Table with columns: Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztr.-magyar államvasut, Leszámloló bank, Jelzálogbank.

Table with columns: Rimamurányi vasut, Közúti vaspálya, Villamos vasut, Ipar és keresk. bank, Déli vasut.

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapest, január 10. A terménytőzsdén csekély forgalom volt minden árváltozás nélkül.

Hivatalos jegyzések.

Table with columns: Faj, Ar 100 kilogrammonként (Pénz, Ár), and various commodity prices like Diakonász, Szalonna, Szilva, etc.

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, jan. 10. A mai vásár irányzata nagyban való forgalomban és az egyes cikkeknél a következő volt: Husnál a forgalom csendes, árak szilárdak. — Baromfinál lanya, árak szilárdak. — Halban lanya, árak szilárdak. — Tej és tejtermékek csendes. Tojásnál csendes, árak szilárdak. — Zöldségnél csendes. Gyümölcsnél csendes. — Fűszereknél csendes. — Időjárás: borús, enyhe. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhabus hátulja I. 46—56 frt, II. 40—46 frt. Birkabus hátulja I. 30—38 frt, II. 28—30 frt. Borjubus hátulja I. 60—60 frt, II. 50—58 frt. Sertésbus elsőrönd 50—50.0 frt, vidéki 48—49 frt. (Minden 100 kilonkint.) Kolbász füstölt 80—72 kr (kilonkint). Sertészsir hordóval 53.0—53.5 frt (100 kilonkint). — Baromfi (élő). Tyúk 1 pár 1.—1.40 frt. Csirke 1 pár 0.70—1.00 frt. Lud hizott kilonkint 0.48—0.52 frt. — Különfélék. Tojás 1 láda (1440 drb) 38.0—42.0 frt. Sárgarépa 100 kötes 2—4.00 frt. Petrezselem 100 kötes 3.00—5.00 frt. Lencse m. 100 kiló 14—18 frt. Bab nagy 100 kiló 10—18 frt. Paprika I. 100 kiló 30—45 frt, II. 18—30 frt. Vaj közöns. kilonkint 70—80 frt. Vaj-téa kilonkint 1.90—1.40 frt. Burgonya-róza 100 kiló 2.00—2.80 frt. Burgonya sárka 100 kiló 2.30—3.20 frt. — Halak. Harsca (élő) 0.60—1.20 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.40—0.80 frt 1 kiló. Ponty dunai 0.30—0.60 frt.

Szesz.

Budapest, január 10. Finomított szesz nagyban 55.75—56.25 forint, kicsinyben 56.25—56.75 forint. Elesztőszesz nagyban 55.50—56.— forint, kicsinyben 56.50—56.75 forint. Nyersszesz adóva nagyban 54.75—55.25 forint, kicsinyben 55.50—55.5% forint. Nyersszesz adózatlan (exknt.) 14.50—15.— frt. Denaturált szesz nagyban 19.25—19.50 frt, kicsinyben 19.50—20.— frt. Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapestre szállítva. (Készpénzfizetés mellett értendők.)

Bécs, január 10. Kontingens nyersszesz azonnali szállításra 18.20—18.30 frton kelt el. Zárlatjegyzés 18.20—18.40 frt.

Prága, jan. 10. Adózott tripló szesz 54 frt jegyzetlik nagyban azonnali szállításra. Adózatlan szesz 17.50—17.5% frt.

Trleszt, jan. 10. Kivitel szesz tartályokban szállítva 90.0% hektoliterenkint 11 forint azonnali, és 10 1/2—10 3/4 frt február-áprilisi szállításra.

Berlin, jan. 10. Szesz helyben 38.70 márka = 22.75 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenkint a 10,000 literszázalék. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Stettin, jan. 10. Szesz 70 márka fogyasztási adóval 37.70 márka = 22.16 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Boroszlo, jan. 10. Szesz (50-es) pr. november 58.40 márka = 33.17 frt; szesz (70-es) pr. november 37.— márka = 21.75 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Hamburg, jan. 10. Szesz nov.—decz. 18.50 márka = 10.18 frt; decz.—jan. 18.25 márka = 10.78 frt; jan.—febr. 17.75 márka = 10.44 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 forint.

Páris, jan. 10. Szesz folyó óra 41.75 frk = 21.90 frt; decz.-re 42.— frk = 22.18 frt;

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. január 10-én.

Table with multiple columns listing market prices for various securities, bonds, and commodities. It is organized into sections: I. Államadósság (Government Debt), II. Maa közkölcsönök (Foreign Loans), III. Záloglevelek és kölcsönkötvények (Mortgages and Bonds), IV. Elsőbbségi kötvények (Preferred Bonds), V. Bankok részvényei (Bank Stocks), VI. Takarékp. részvényei (Savings Bank Stocks), VII. Biztosító-társ. részv. (Insurance Companies), VIII. Gőzmalomok részv. (Steam Mills), IX. Bányák és téglagy. r. (Mines and Brickworks), X. Vasművek és gépgy. r. (Iron Works and Machinery), XI. Könyvnyomdák r. (Printing Houses), XII. Különböző váll. részv. (Various Companies), XIII. Közleked. váll. részv. (Transportation Companies), XIV. Sorsjegyek (Lottery Tickets), XV. Pénznekem. (Gold and Silver), XVI. Váltak árfolyamai (Exchange Rates), XVII. Határidőre kötött értékp. (Futures). Each entry includes the instrument name, its price in forint and penny, and other relevant details like interest rate or maturity.

MINDENFÉLE.

Azok a vasutasok! Alfred Capus, aki mindig talál valami kifigurázandót a *Figaro* hasábjain, most a vasuti szakoktatók rovására írja a következőket:

Jegyszedő (aki felé egy összeszaggatott ruhájú, vértől borított utas közeledik): A jegyát, uram?

Az utas, megrémülve: A jegyemet!?!

Jegyszedő, hidegen: A jegyét, uram!

Az utas: De az Isten szerelmére! . . . Nincs már meg a jegyem!

Jegyszedő: Akkor nem eresztam ki.

Az utas: De hát nincs tudomása a borzasztó szerencsétlenségről?!

Jegyszedő: Nekem csak arról van tudomásom, hogy az urnak nincs jegye.

Az utas: Nézzen rám, nézzen véres tagjaimra! Hiszen csak egy csepp, hogy tönkre nem zúzódtam!

Jegyszedő: Engem nem azért állítottak ide, hogy az urat bámuljam, hanem azért, hogy ellenőrizsem a jegyeket.

Az utas: Ezer ördög! Már elég! Hiszen rohannom kell haza, hogy ápolás alá vegyem magamat!

Jegyszedő: Hol a jegye?

Az utas: Brestben, vagy hol a pokolban! Elvesztettem! Kiröpült a kalappal együtt!

Jegyszedő: Ha valakinek van jegye, azt ne vesztse el.

Az utas: Hiszen mondtam már! Két vonat ütközött össze. Iszonyu szerencsétlenség történt!

Jegyszedő: Mikor megtörtént az összeütközés, első sorban is a jegyére kellett volna gondolnia. Egy utasnak mindig a jegyére kell ügyelni, még összpütközéskor is . . . Én ugyan ki nem ereszttem jegy nélkül. Jöjjön az állomásfőnökhöz! (Elhurcolja a vérbe borult, ájuldozó alakot.)

Hogy született meg a „Faust”. Carvalho, az Opéra comique-nak most elhunyt igazgatója, emlékei közt sok érdekes dolgot mond el Gounodval, a „Faust” szerzőjéről. Gounodról már azon a réven is sokat érintkezett, hogy felesége, Carvalho asszony, a híres énekesnő, nagyon szerette Gounod dalait és állandóan felvette utisorába. Egy napon Carvalho ismét találkozott a mesterrel és így szólt hozzá:

— Irjon nekem egy operát!

— Van-e egy jó szövegkönyve? — kérdezte Gounod.

— Szövegkönyvem nincs, de van сюжет-m. A Faust!

— Ezen már tíz év óta gondolkodom.

És Gounod rögtön hozzátartott a „Faust” megzenésítéséhez, miután Barbier és Carré elkészítették számára a szövegkönyvet.

Egy pár héttel később aztán valamelyik napon a Porte-St. Martin színház igazgatója fölkereste Carvalhot és elmondta neki, hogy tudomása van arról, hogy Gounod operát ír neki és hogy ez az opera a „Faust.” De figyelmezteti arra, hogy ő már D'Enneryvel íratott egy Faust-dramát és ebben bététként el akarja énekelteni azokat a dalokat, amelyeket a „Faust” egyes részleteire, jeleneteire különböző szerzők komponáltak, Goetheből pedig átveszi az egész templomjelenetet. Nem volna czélszerű, egy szezonban két Faustot színre hozni.

Carvalho is belátta ezt és a Gounod művének a bemutatását későbbre halasztotta. De addig is szükség volt egy ujdonságra. Gounod hihetetlenül gyorsan tudott komponálni, tehát kijelentette, hogy megzenésíti Molière „Képzelt beteg”-ét. Ez azonban nem ment egészen simán. Molière műveinek előadására kizárólag a Molière színháza, a Comédie Française, volt jogosítva. Még a megzenésítéshez is engedélyt kellett kérni a párisi szubvencionált színházak vezetőjétől, Doucettől, a szövegírók miniszteriumában. — Az engedélyt megkapták, ámde ez sem volt még elég. Párisban oly félytékenyen őrzik a Molière névéhez és műveivelhez fűződő hagyományokat, hogy a Gounod operájának minden egyes próbájára kiküldték Gou-t, a Comédie tagját, aki felügyelt arra, hogy az operában — szövegben, dalban vagy előadásban — sehol sem sértsék Molière szellemét. Ezenfelül még a próbák befejeztével vizsgálóbizottságot küldtek ki, annak megállapítására, hogy az operai alakba öntött Molière csakugyan megfelel-e az irodalmi és művészeti pietás minden követelményének. Így jött létre Gounodnak ez az operája, míg a „Faust” is ilyen módon csak később született meg.

A jó alvás módszere. Mentől fokozottabb szellemi tevékenységet végez az ember, annál szükségesebb, hogy álmát főlöleges módon se meg ne hosszabbítsa, se meg ne kurtítsa. Az első esetben veszene munkaidőben, a második esetben munkakerőben. A legfontosabb azonban az *egészséges* álmom, amihez természetesen tökéletes vagy legalább megközelítően tökéletes egészség kell. De mivel teljes egészségnak csak nagyon kevés ember

örvend, azoknak, akik álmatlanságban szenvednek, másként kell megszerezniök az egészséges álmot. Ennek az a módja, hogy esténként lehetőleg egyforma és könnyű dolgokkal foglalkozunk. Sem üres, sem tele gyomorral le ne fekdjünk; ajánlatos tehát lefekvés előtt valami keveset enni. A „Spectator” című angol folyóirat a rosszul alvó embereknek a következő meleg fürdőt ajánlja: A fürdőt Celsius szerint 18—20 foknyi meleg szobában használjuk. Legelőször is álljunk a kád mellé és fejünkre és arcunkra permetezzünk 37 fokos vizet. A fej így fölmelegszik és ugyanakkor a test többi része a levegőtől lehül; a vér tehát az agyba todul és kitágítja annak véredényeit. Azután egész testünkkel — kivéve a fejet — bemegyünk a fürdőbe, amely 36 fokos és amelynél hőfokát gyorsan feljebb szoktatjuk 39 vagy 40 fokra. Néhány perc múlva kilépünk a kádból és megszáritjuk testünket. Utána valami meleg italt is magunkhoz véve és melegítő palackot is használva, lefekszünk.

A kedélyes sírásók. Bergerachban, egy franciaországi kisvárosban történt, hogy a sírásók Szilveszter éjjelén nagyon jól mulattak és valami tréfán törték a fejüket. A sírásó tréfája, ez már így magában véve is különösen hangzik. De maga a tréfa még különösebb volt. Ujév reggelén elmentek az eltemetettek hozzátartozóihoz — boldog újévet kívánni és fölajánlották *szolgálatukat a jövőre nézve*. Tréfájuk azonban nagyon rosszul végződött, mert már azok, akiket először üdvözöltek, elrejtették például minden sírásónak, — úgy elverték őket, hogy majdnem nekik is sirba kellett fekdniök.

II. Edison. A villamosság ezermesterének, Edisonsnak a fia is a felfedezések terére lépett és konstatálnunk kell mindjárt azt, hogy tultesz még az apján is. Bizonyos, hogy olyan híres embernek a fia nem kezdheti el a dolgot csekélységekkel. Most már önálló felfedező a fia is és amivel a nagyreményű örökös megkezdte a feltalálást, az nem más mint a *gondolatok lefotografálása*. Az egész felfedezés még titok, amit eddig tudnak róla, az a következő: Edison ur elővesz egy embert, lenyírja a haját, valami ragadós anyagot önt a fejére és azután titokzatos készülékével fotografikus felvételeket csinál az illető ember gondolatairól. Edison felfedezésénél abból indult ki, hogy nagy gondolatok, azaz valami nevezetes dologról való gondolatok, megdagasztják a fejet, míg kisebb, jelentéktelenebb gondolatok csak igen kis dudorodásokat idéznek elő. Ez minden, ami eddig a felfedezésről kiszivárgott. Ha igaz a dolog, akkor II. Edison feje mindenestre nagyon meg lehet dagadva.

A farsang hajdán.

A táncz gyönyörűségével úgy vagyok, mint a vak a szinnel. Nem tudom fölfogni.

Sok szemrehányást is kaptam én ezért in illo tempore. Már csak azért is, mert ha néha néha mégis ráhagytam magamat csábíthatni, ahogy már hagyja magát különböző jó és rossz dolgokra a világ teremtése óta Ádám minden fia, azt állították rólam, hogy nagyon jó tánczos vagyok.

Ezt a preludiumot pedig azért kellett előrebocsátanom, mert jelen czikk (Dóczi mesternek rekrimináló levele óta így merem írni) csupa tánczcal és hiúságos farsangi dolgokkal lesz tele.

Igaz, hogy akkor a dédapáim tánczoltak még, de hát a mai nemzedék előtt sem lesz érdektelen, ha elmondom, hogy mulattak anno 1792 Budán, Sándor nádor udvarában, meg Bécsnek városában, ahol akkor a magyar arisztokraczia egy része tartózkodott.

Béts 1792. Boldog asszony havának 6-dik napján.

Ma volt itt az első Bál, a' Német Birodalmi Vitze kancellárius H. Colloredonál. Jelen volt Tsászárné ő felsége is a' bálban és kártyázott a gazdával H. Colloredoval és hertzeg Batthyánynéval, de nem tett többet a Cassába' egy *huszasnál*, mivel jól tudja ez a bálts Fejedelmi asszony, hogy nem nyereszkedésért, de mulatsággért van a' kártyázás. Ferentz Fő Hertzeg egy volt a tántzolók közt, és derekasan mulattatta gróf Csáky János kis asszonyát, akinek különben Szápáry Peti tsinálja a kurt.

Béts, Boldog Asszony havának 17. napján:

Vége hossza nints most itt a' külömb-külobféle vigaságoknak. A' mult Pénteken szerentsém vala egy igen jeles mulatságban vigadozni, H. Auersberg házi Teatromában.

Itt némelly Fő Méltóságok egy vig Játék Darabot, mellynek neve *Die Jäger* nagyon derekasan jádzották.

A' Jádzó Személyek voltak:

H. Batthány Lajos, Vas Vármegye Fő-ispánnya, Gróf Eszterházy János, kedves hitvesével, (Pálffy Cancellárius Ó Excja testvérjével) 's két szépen nőtt Gyermekeivel, egy Gróff Uríval és Kisasszonnyal együtt, továbbá G. Pálffy Miklós Oberstlieutenant, H. Liechnowky Kisasszonyai 's a' t. Ámbár mind tapsolást érdemlettek is a' jádzó személyek; leginkább kimutatta magát tökéletes jádzása által G. Eszterházy János Ó Nagysága.

A' főbb méltóságok mind hivatalosak voltak ezen jeles Játéknak szemlélésére. A' felyonások között kancellárius Pálffy gazdag öltözött Udvari Tisztjei kinálták a' Nézőket mindenféle frissítő szerekkel.

Másnap, ugymint szombat estve, nagy bált adott gróf Zichy Ferencz, N-Zempléni vármegye Főispány Ó Excja. Nagy diszességére vala a mulatságnak, hogy megjelentek Ferentz 's Jos'ef Fő-Hertzegek is.

Nagy számmal voltak a Bálban mind ide való, mind kívált idegen méltóságok is, kik közzül egy volt ama híres *Nassau-Sziogeni* Hertzeg orosz Hájos Vezér, ki a' Svédok ellen oly vitézül kormá-

nyozta az orosz könnyű-szerű Hajós Sereget, ott diszeskedett *Duc de Richelieu* is világos kék, ezüstös Huszár Forma ruhájában. Ferentz Fő Hertzeg itt is jeles tántzosnak mutatkozott és jól megforgatta egynéhányszor a gazda szép kisasszonyát. — Bizony — mondotta nekem Batthyány Ádámné — úgy mulat a Fő-Hertzeg úr, hogy nem is veddik észre, hogy Feleséges ember.

Budáról is írja nekem Ordódy Nádori Testőrző tzimporán, hogy ott is folyik a' vigadozás: „Az Uj Esztendőnt mi is Galában töltöttük — ugymond — Estve pedig *apartement* volt az udvarnál. A' Farsáng nállunk nagy mértékben állott bé. Mindenféle a' sok tántzok 's Bálók. Az Ország Birája G. Zichy Károlynál minden Hétfőn, Batthány József Hertzeg Primásnál minden Kedden Bálók. Szombaton pedig *apartementok* Sándor Fő-Hertzeg Nádor Ó Fenségénél.

Az *apartementokban* Fő-Asszonyságok is megjelennek, így utolsó alkalommal ott láttatott G. Széchenyi Ferentz Ur kedves Hitvese, született Festetich Gróf Asszony, gróf Bethlen Jos'efné, született Zichy Josefa Gróf-Asszony, a néhai Károlyi Antal gróf meghagyott özvegye, Báró Harukkap Josefa és Leányok is, a kiknek tündöklő tsillaga Festetich Mária Gróf-Kisasszony volt, akivel a *Palatinus* kezdte is a *minéte*.

A jövő Hétfőn Ó Fő-Hertzegsége nagy Bált szándékozik adni, a melyre Bétsből várja Jos'ef 's Antal Fő Hertzeg urakat is. Az itteni Dáma-világban nagy a készülődés a magas Ifju Tántzosok elbajlására.

A RÓKAÚT.

SUDERMANN HERMAN

REGÉNYE.

(52)

— Menned kell — menned kell! biztatta magát, — mert különben nem érdemled meg a golyót, melyet most öntenek Franciaországban számodra.

Nem volt-e ujjmutatás, amelyet csak az isteni gondviselés találhatott ki, hogy a legnagyobb szükségben a gyermek lép közbe, hogy az atya átkát áldásra változtassa?

Órájára nézett. Csak néhány perc hiányzott a meghatározott időhöz.

Boleszláv nehézkesen emelkedett fel.

— Le kell mennem, szólott, — valakivel beszélnem kell. És bár nem mert a leány szemébe nézni, annak meghatóan könyörgő tekintete lelke mélyéig hatolt.

— Nemsokára — itt leszek, dadogta.

A leány összekulcsolta kezét és hallgatva állott Boleszláv elé.

— Mit akarsz?

A leány alig bírta a szókat kinyögni:

— Uram, ugy félek — úgy érzem — valami szerencsétlenség történik.

— Hát te mióta lettél babonás? próbált tréfálkozni.

— Uram, nem tudom — a torkomat szoritja össze. — Talán ostobaság tőlem — de nagyon kérem — ne menjen el — ne menjen ma.

Boleszláv gyöngén eltolta magától. A kéz, mely vissza akarta őt tartani, erőltlenül hullott le róla.

Boleszláv összeszorította a fogait és elment.

Ment az ő védszentjéhez. — — —

XVII.

Ugyanebben az órában a schrandeniek, a hányan csak elszabadulhattak hazulról, ott ültek együtt bucsuzásra a „Fekete Sas”-ban.

Az öreg Merckel fizetett mindent.

Ott állott az italmérő asztal mögött legbusabb mosolyával, amelyet ez egyszer mindenki elhitt neki és szünet nélkül tele töltötte a kiürült poharakat.

— Igyatok, derék emberek, kínálgatta őket, az én házam szerencsétlensége ne tartson vissza benneteket. Mi baj, ha agyon lövik is? Hősiesen hal meg hazájáért és becsületéért.

Izzadt homlokáról letörülte verejtékét, míg

Irhatom azt is, hogy a hideg 4-dikétől fogva oly keményen tart, hogy a Duna hajjait jég darabkákká változtatván, harmad-naptól fogva a Pestre való átjárástól szinte egészen elzár. Ha így tart három napon keresztül, — áll a Duna.“

A levélíró gárdista még komisszióval is terhelő Bécsben lakó pajtását és végezetül egy gyászsetről értesíti.

„... A módik hazájában Párisban legmódibb kezd mostanság lenni a veres és fehér csikos pántlika. Nyakékségeknek pedig lecsüngő aranylánczot kaptak fel a francia dámák, melynek végéről medaillon nyulik le. — A láncz alatt veres pántlika fityeg a mellre. Talán már Bétsben kaphatók ezen Ékességek, ha igen, küldjél nekem valami alkalmatossággal, mert Prezentbe akarom Éni egy Herz-Dámánnak.

Temetésen is voltam, a kesseledekei Majthényi Károly Uram végtisztesség tételén, a kit Solmáron tettünk örökös nyugovóra. Gyászolják számtalanon a jeles Hazánkfiát, kivált képen a meghagyott özvegye, Belezna Zsuzsanna Gróf-asszony.“

Amint a Bécsben kelt naplóból olvasom, az akkori fiatal urak sürün leveleztek egymással és ezek a levelek pótol a lapokat, melyek akkor rendkívül hiányosan végezték a hírszolgálatot.

Mindenesetre nagy becsűlnek a kultúr-történelmi szempontból az ilyen minutiózus adatok, melyek nemcsak egyes eseményeket jegyeztek föl, de a kort, a benne élt emberek szokásait, gondolkodási módját, sőt legbensőbb érzelmeit is megvilágosítják.

D'Artagnan.

kis szemei nyugtalanul és várakozástelien villogtak egyikőtől a másikhoz.

— Ki is vigyél egy pohárral, Amália, fordult a kimérő leányhoz — azoknak, akik őrt állnak mellette. Nem akarom felróni nekik, hogy elősegítik halálát.

A schrandeniek, kiket ez a nemes tett és ez a nagylelkűség meghatott, elfojtott haraggal bámultak poharaikba.

Szégyeltek volna is, hogy mohóságukban a szerencsétlennel megvendégtessék magukat, másrészt meg bűnnek tartották volna, az öreg nagylelkű felbuzdulását minden erejükkel ki nem zsákmányolni.

Igy aztán óriási mennyiségű sört és pálinkát fogyasztottak el és mindenki jól vigyázott, nehogy a szomszéd gyorsabban és többet igyék, mint ő.

A kisasszony, ki ép oly kövér és ravasz volt, mint a gazdája, vagy féllucczat habzó korsóval utnak indult, de előbb bizalmas szemhunyorogással jelezte gazdájának, hogy parancsait megértette.

— És ha az öreg Hackelberget látod — szólta a leány után — hát hívd meg — hívd meg. Őt is az a gazember kergette a nyomoruságba. Ő se hiányozzék ezen a szomorú toron.

— Oh, derék katonák — folytatta aztán, szemeit törülgetve — igyatok, igyatok. Hiszen felednetek kell, hogy ma temetitek becsületeket. Bizony, sajnálatraméltóak vagytok, sajnálatraméltóak, mint az én zegény fiam, mert ennek legalább megadatott, hogy becsületeért meghalhat. De ti — pfuj, pfuj — hogy fogjátok majd érezni magatokat, ha a hazaáruló fiu, az a gazember, akit a mi tisztelt lelkész urunk megátkozott, veletek holnap reggel csatába vonul. Te, Born, tisztítsd ki a cipőmet — fogja majd mondani — te, Bichler, fogd a kenyelvasat, és több eféléte.

A kettő, akit megnevezett, káromkodva ugrott fel helyéről.

— És ti többiek valamennyien — ha majd reátok mördöl és össze-vissza szid benneteket — hiszen ő parancsol — és aki csak mukkanni mer, azt egyszerűen lepuffantják. Ez, szegény, kedves barátaim, ez lesz a ti sorsotok. Ezért hát igyatok és bucsuzzatok el a katonai becsülettől. Holnap így is, úgy is még a kutya se fogja elvenni kezeteiből a kenyeret.

A csapaton félig elfojtott mormogás futott végig, mely borzalmasabban hangzott a dühordításnál.

Ekkor lépett az ivóba Hackelberg, az asztalos, ki a közelben csavaroghatott, mámorosan és tántorogva, mint rendesen.

Mély csend fogadta. Az öreg Merckel pedig ünnepélyesen ment elibe és a diszhelyre vezette.

A vén korhely, ki hozzá volt szokva, hogy mindenki, még ha a jóban is, csak csufolta és kigunyolta, nem tudta, mi történt vele, hogy ilyen nagy tisztesség érte. Zavaros szemeivel gyanakodva nézett körül és tanakodni látszott, hogy vajjon henczegni kezdjen-e vagy sirásba fogjon. Eközben annyit ivott, amennyi csak a keze ügyébe került.

— Nézzétek csak meg a bárói szeszélyeknek eme nyomoruságos áldozatát, folytatta azután Merckel ur, — milyen elhanyagolt, milyen elzüllött ez az ember, kitalál a boszu lehetőségét is elrabolták, kinek naponként és óránként le kell nyelni a haragját. Még a féreg is megmozdul, ha rátaposnak, és ki venné tőlünk rossz néven, ha azt kívánnók, bárha az a bitang ne érné meg a holnapi napot.

— Üssétek agyon! dadogta az asztalos, ki lassankint dühbe jött, de csak gyöngé viszhang felelt neki. Persze most, hogy katonák voltak és valóságos felebbvalójukról volt szó, az agyonütés nem volt olyan csekélység.

Merckel ur egészen felháborodott.

— Oh, pfuj, emberek, ki fog mindjárt ilyen istentelen dolgokat beszélni! Én vagyok az előjáróság és nekem ezt hallani se volna szabad. Világos nappal, a sor előtt bántalmazni, roppant merész dolog lenne, és nem is akarom, hogy annak lehetőségéről még csak beszéljétek is. — Mert: szeresd felebarátodat, így mondja már a biblia is. De hát ki tehet az ellen, ha a düh és harag kiárad és átkokban ke-

res enyhülést? És azért mindnyájunk megrotonójának és ellenségének azt kívánom, bár halna még az éjjel ágyában — vagy bár tűnne el örökre — vagy bár találják meg holnap reggel a Maraune-folyóban. Akkor legalább meglátnók, hogy él még fölöttünk az öreg isten és itél bűnösök és átkozottak fölött. Amen.

— Amen, — dörgött az egész csoport és a durva kezek imára kulcsolódtak.

— De hiszen ez nem fog megtörténni — hiszen az ember láthatja, hogy ebben a siralomvölgyben a bűnösök meghiznak és megöregeszenek! Holnap majd idelovagol és Félixemet a vágóhidra hurcolja és azokat, akik a sorban morogtak, azokat is fel fogja jelenteni. — Igazán csodálnám, ha ti megmenekülnétek a haláltól, mert hisz neki az a célja, hogy egész Schrandent kipusztítsa. — Mint egy csorda ürüt, melyet a mészáros összevásárolt, úgy fog benneteket holnap elhajtani és mögöttetek jajveszékének majd az árvák és özvegyek.

A düh ordítása tört ki oly hirtelen erővel, hogy a bujtogató maga is ijedten hőkent vissza.

— Csöndesen, kedves emberek, csöndesen! Csak semmi törvényellenest. Bár nincs közöttünk áruló és inkább nyelveinket harapnánk le, minthogy egyik a másikat elárulná — Hackelberg barátunk beszélhetne erről — ugy-e, öreg? — De ki tudja, nem kérédik-e maga a százados az ablakok alatt —

Őt, hat fej nyomult az ablaktáblákhoz.

— Azt hiszitek talán, nem telik ki tőle? — Oh, nem riad az vissza semmiféle komisszágtól. De én tudom, hogy mit akartok mondani és valóban, nem vehetem tőletek rossz néven: Ha sötét éjjel ál-utakon érnék, Isten legyen neki irgalmas!

— Agyonütni — agyon kell ütni! ordította a tömeg.

— Ne kiabáljatok mindig arról az agyonütésről. Már fáj tőle a fülem. Ilyesmit csöndben kell elintézni. — Egy lövés eldördül, puff — még egy puff, valami vadászó löit az erdőben. — Őzike van elég az erdőben, ugye Hackelberg?

Ez nevetett és csettintett a nyelvével.

— Puff!

— Ne ülj itt olyan bambán, ficzkó; hát halvér folyik az ereidben? — Nem emlékszel már arra, mikor az öreg báró megkorbácsoltatott, hogy szíjat lehetett volna hasítani a bőrdőből? — Az ördögbe! hogy tánczoltál, hogy üvöltöttél akkor! Igazán öröm volt látni.

Halkelberg csuklott egyet és belebámult a poharába.

— De akkor még vadász voltál és a golyód sohasem hibáott. — Pajtás, igyál! — Az ember el sem hihetné, hogy milyen nagyszerűen tudtál te valamikor löni.

— Még ma is tudok, dadogta az asztalos. — Hahaha — bocssás meg, öreg, hogy nevetek! Először is azt se tudja senki, hol van a puskád —

— De én — én tu-tudom!

— Aztán meg a célzáshoz a kezed is meggyöngült, és a becsületed is elment dudálni és a bátorságod vele együtt.

Az asztalos kacagott. Vad fény kezdett lobogni a szemeiben.

Mit? Te azt mered állítani, hogy van benned egy szikra becsületérzés? És eltűröd, hogy leányodat élesábitották? Eлтűröd, hogy a te husod és véred megvet, kezedet eltaszítja — a hálátlan, magáról megfélekezett teremtés! Az asztalos tántorogva ugrott fel helyéről.

— Nehogy valaki utánam jöjjön! — kiabálta ökleit rázva.

— Hová akarsz menni?

— Mi köződ hozzá!

A schrandeniek még haragjukban sem álltak meg kacagás nélkül, de az öreg Merckel csitítólag intett nekik.

— Hagyjátok, — sugta oda a szomszédjának — a puskáját ment kikaparni a szemét alól.

— De mi hasznunk ebből! tette hozzá sóhajtván, míg szemeit eltítkolt félenkséggel függesztette az ajtóra. A báró őrizkedni fog attól, hogy éjnek idején a kezeink közé juthasson.

(Folytatás következik.)

SZÍNHÁZAK.

Budapest, kedd, 1898. január 11-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Évi bérlet 8. Havi bérlet 8. Négy évszak.

Dramatizált 4 szakaszban. Írták: Heresi József és Hédenyi Béla.

Személyek:

Tavaszi. Kardos B. Mihályfi, Tordai H. Csillag T., Sophie Rákosi Sz., Káplár Kőrösmeszel, Egy katona Abonyi. Nyár. Kardos A. Mihályfi, Honka Csillag T., Kardos S. Hédenyi, Szakácsné Lányiné. Ősz. Kardos E. Mihályfi, Hka Csillag T., Pápat Palotai P., 1-ik utas Mészáros, 2-ik utas Ody, 3-ik utas Paulay, A 2-ik utas noje Dóri M., Szobapinczér Füludi, Fortás Nareziáz. Tél. Kardos A. Mihályfi, Honka Csillag T., Andor Latabár, Irina Meszlényi, Judiska Gnalik, Jóska Gálósi F., Bendi Rudai. Kezdeté 7 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Évi bérlet 7. Havi bérlet 7. Bohémek.

Opera 4 felvonásban. Szövegét (Muzser nyomán) írta és zenéjét szerlette Leoncavallo Ruggiero. Fordította Radó Antal.

Személyek:

Marcel Larizza, Rudolf Beck, Schumann Takács, Colline Várady, Barbomache Korai, A kis gróf Mihályi, Célestin Dalnoki, Durand Kertész, Az I. emeleti ur Ney B., Egy paraszt Kiss, Musette Abrányiné, Mimi Kaczer M., Eufémia Valent V., Eufalia néni de Penty B., Hivatalnok Kárpát, Fűszerkeskedő Fekete. Kezdeté 7 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Zárva.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kukta kisasszony.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Írta Márkus József. — Zenéjét szerlette Szabados Béla.

Személyek:

Krisztoforó Németh, Líana Z. Bárdi G., Líza grófnő Náday Ilona, Miss O'Neyl M. Csatalja, Arzén gróf Szirmai, Buk Leobáld Kassai, Piki gróf Gazsi M., Dúdicsev grófnő Vidoré, Palaosinszki báróné Bártfal M., Félix. pinczér Lubinszky, Misi Tollagi. Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

568. szám. Előszór. 568. szám. Előszór.

Champaude-állomás!

Bohózat 3 felv. Írta: Lubiche. Fordította Mihály József.

Személyek:

Tacarel, építész Tapoczal, Letrinquer Gál, Garambois Rónászéki, Durozoir Hegedűs, Arséne Szerényi, Champaude-né Nikó L., Nina R. Rostagni, Carolina Pécsi P., Victoire Komlósi E., Egy titokzatos hölgy Herzédi, Ficequois Magyar, Ficequoisné Szűke, Agard Makróczyné, Agardné Mnkkási, Toimon Bálint R., Jules Juhay, Castarole Bárdi. Kezdeté fél 8 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A kikapós patikárius.

Bohózat 4 felvonásban. Írta: Gandillot. Fordította: Heitzi Jenő.

Személyek:

Fouragot Szilágyi V., Paulette Aranyossy, Ferdinánd Balla K., Bertinot Boros E., Bertinotné Hettyey A., Paturin Mátay, Paturin-né Sz. Szilassy, Carlot Iványi, Casimir Ferenczy, Labricelle Fűredy. Kezdeté 7 órakor.

Színházi műsorok.

Table with 8 columns: Színház, Nemzeti Színház, Vár Színház, M. Kir. Operaház, Vig Színház, Népszínház, Magyar Színház, Királyi Színház. Rows include Szerda, Csütörtök, Péntek, Szombat, Vasárnap d. u., Este.

MOSOGÉPEK a legjobb Mángorlok Facsarók. és mindennemű házi ipari és gazdasági berendezéseket jótállással szállít. Gardner és Knopp Ausztria-Magyarország legjobb gyára.

Bécs, XIII., Linzerstrasse 8. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

BLICKENSERFER amer. gyors-írógép (klaviatur rendszer, mint a Remington, Hammond, Yost) a legújabb. A létező összes rendszereket felülmúlja tartósság és megbízható gyors munka tekintetében. Egyszerű, romolhatlan szerkezet. Nincs festékszagja. Írása látható, 60%-al olcsóbb, SCHULHOF GYULA V. ker., Váci-körút 80. sz.

Nagykeleti utazás Egyiptom és Palesztinába.

Indulás: 1898. febr. 15. Visszaérkezés: 1898. márc. 10. Utitáry: Budapest—Triszi—Brindisi—Alexandria—Jaffa—Jeruzsalem—Bethlehem—Holttenger—Jordánfolyó—Jericho—Fort Said—Suez—Sotoma—Ismaelia—Oairo—Helouan—El ramisok stb. stb. (346)

Részvételi ár 385 frt, mely összegben az összes vasúti, hajó, szállodal, ellátási és kirándulási költségek beemfoglaltak. Jelentkezési határidő január 15-ig. Bővebb felvilágosítással és prospektussal szolgál, az utazást rendező Gyógyfürdők, Odülőhelyek és utazási központi iroda Budapest, IV., Mária Valéria-utca 5.

Antiseptikus és hygienicus HÖLGY-ÓVSZER. Teljes biztos hatással, használatban kíméletlen és nem kellenek többé semminemű gyöngédtelen és ártalmas gumi vagy spongya-cikkok. 1 doboz (12 db) ára 1 frt 50 kr. pontos használati utasítással. 1 frt 75 kr. előleges beküldése után bérmentve. Kapható a feltalálónál: László József gyógyszerésznél, Maros-Ujvár (Erdély). (188)

„OLYMPIA“ magyar mulató

Mindennap változatos műsor. Fernando zeneművészek. — The Winton zenebohóczok. Plocardi nővérek nemzetközi táncosnők. Uj! Nőfuttatás Uj! énekes bohózat. Kezdeté 1/2 9 órakor. — Belépő díj: 1 frt, 80 kr. és 50 kr. — Reggel 5 óráig nyitva.

Dr. LASZKY LAJOS, Belégzési-intézet;

meil., gége-, torok- és orrbetegeknek, asthmatikusoknak. Rendel 11-1-ig és 2-4-ig. (140) BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 6.

AGATOL Szájviz. leghatározottabb Antisepticum a száj- és fogaknak 5 csepp elegendő. Mindenütt kapható. Mindenütt kapható. Societé de produits hygiéniques. STAPLER & Co., Bécs, XVIII., Gontzgaasse 27. Raktár: Dr. Szege László és Egger I. győztesárban a „Nádor“-ban, Budapest, VI., Váci-körút 17. sz.

Legelőbbbevásárlási forrás mindennemű hang-szerkek és búrokban. Reményi Mihály műhangszerész, Budapest, Király-utca 44. Javítások jóállás mellett képes árjegyzék ingyen és bérmentve. (218)

Több cs. és kir. szab. tulajdonosa. SCHWALB KÁLMÁN Budapest, VII., Izabella-utca 76. sz. Elvállal épület-borgany díszítőmunkákat, légszusz- és vízvezetési munkákat, különlegességek fűrdőszobákban. Készít vidéken vízvezetést, csatornázást, szagtalan árnyékszékelt, fűrdőszobákat és szőkektutakat a legazabb kivitelben. — Ajánlatokat terv szerint elfogad. —

Magyar királyi államvasutak.

43828—97.—1. szám. Budapest-balparti Üzletvezetőség.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutaknak Czegléd, Galantha, Pozsony-Ujváros, Nagy-Szombat, Lippótvár és Tepla-Trencsén-Teplicz, állomásain a vendéglő üzletre, valamint Kecskeméti állomás I. II. III. oszt. várótermében berendezett buffet-üzletre 1898. évi május hó 1-étől számított három évi időtartamra ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

A megnevezettek közül bármelyik vendéglőt bérbe venni óhajtok felhivatnak, hogy szabályszerűen bélyegzett, valamint kellő bizonyítványokkal felszerelt aindlatukat folyó évi február hó 12-én déli 12 óráig a M. A. V. budapest-balparti Üzletvezetőség általános osztályához e cím alatt „Ajánlat a . . . . . pályavendéglő lértetere 43828. számhoz“ lepecsételt borítékban nyújtsák be.

Az ajánlattevő köteles ugyanazon üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál folyó tvi február hó 11-én déli 12 óráig bánatpénzképen:

- a czeglédi állomási vendéglőre nézve 500
a galanthai „ „ „ 400
a pozsony-ujvárosi „ „ „ 150
a n.-szombati „ „ „ 500
a lipótvári „ „ „ 500
a teplai „ „ „ 400
a kecskeméti buffettre nézve „ „ „ 100

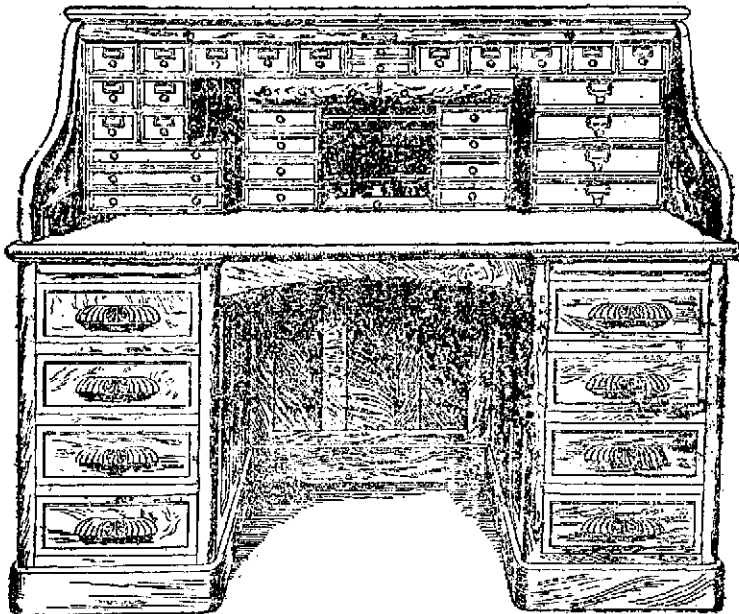
frtot készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta útján külön borítékban beküldeni. Bánatpénz letétele nélkül az ajánlat nem vétetik figyelembe.

A bánatpénzről nyert pénztári elismervény az ajánlathoz nem csatolandó. A bérletre vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség általános osztályában (Teréz-körút 82. sz., I. em. 5. sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkrol feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik a azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

A bérbeadó üzletvezetőség fenntartja magának azon jogot, hogy az ajánlattevők közül — tekintet nélkül a megajánlott bérösszegre — szabadon választhasson. Budapest, 1898. január hó 8-án. Budapest balparti üzletvezetőség.

STANDARD DESKS

Amerikai Redőnyös és Sima Íróasztalok

amer. tölgy-, dió- vagy mahagoni fából.

Valamennyi fiók a redőny leeresztésével egyszerre zárul.

Egyetlen kulcs nyitja valamennyi fiókot és az egész asztalt.

Díszes minden irodának és szobának.

Nélkülözhetetlen minden gyárosnál, kereskedőnél, ügyvédnél, bírónál, bankárnál, képviselőnél, államférfiúnál, írónál stb. stb.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

GLOGOWSKY és TÁRSA Budapest.

Amerikai modern irodai berendezések kiz. jog. eladási telepe:

Budapest, V. kerület, Erzsébet-tér 16. szám. (80)

Világszerte a legjobbnak és legczélszerűbbnek elismert

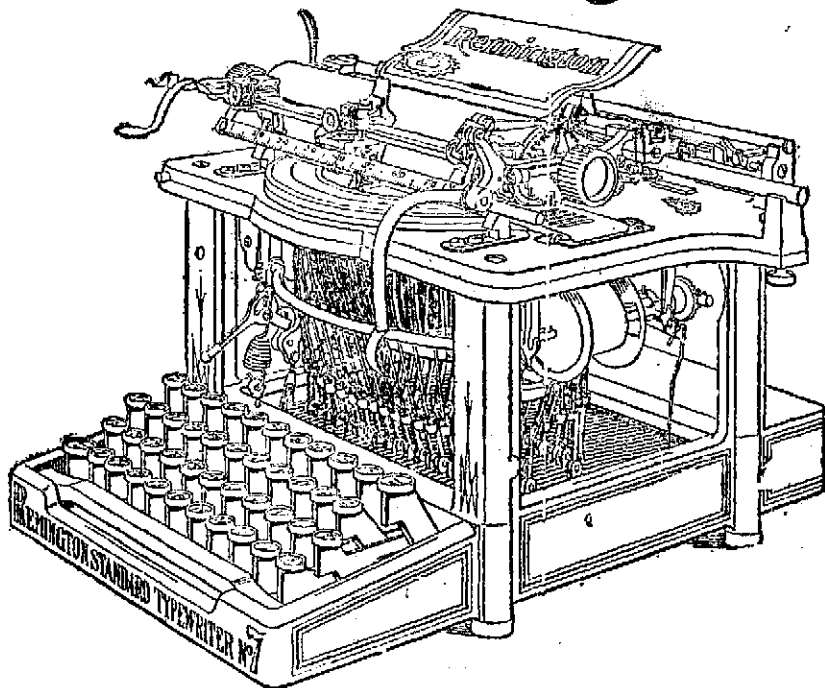
1897/98. 7. sz.

modellűt.

Remington Írógépet

1897/98. 7. sz.

modellűt.

a fővárosban vagy az ország bármely részébe bérmentve küldünk

díjmentes próbahasználatra

vételkötelezettség nélkül

és a rendkívüli egyszerű kezelés begyakorlására saját költségünkön küldjük ki szakközvegeinket.

Használatban:

a legtöbb minisztériumban, államj hivatalban, pénzügyintézeteknél, gyárosoknál, ügyvédeknek, közjegyzőknek, megyéknek, városoknak, stb. stb. mindenütt bámulatot és elismerést keltve kitűnő szerkezetével és páratlanul nagyszerű működésével.

Számtalan elismerő bizonyítvány.

Nélkülözhetetlen minden jól szervezett hivatalban és irodában.

Prospektus ingyen és bérmentve.

GLOGOWSKI és TÁRSA az eredeti Remington Írógépek és Edison-Mimeographok kiz. jog. eladási telepe:
Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 16. szám. (81)